

„Gyermekekkel foglalkozni minden bizonnyal a leghálásabb munka, ami a földünkön osztályrészünkről jutott, de saját tökéletességünket is ez mozdítja előre.”

Brunszvik Teréz

PEDAGÓGIAI PROGRAM

MIKEBUDAI ÓVODA

OM: 202197

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

Készült: 2013. augusztus 16.

Módosítva: 2024. február 02.

Módosítva: 2025. augusztus 31.

A Pedagógiai Programot módosította a Mikebudai Óvoda igazgatója

Módosítás oka az új törvényeknek való megfelelés, a törvények végrehajtási rendeleteinek módosításai

A módosított Pedagógiai Program 2025.09.01.-től érvényes

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ.....	3
1. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	6
1.1. PEDAGÓGUSOKKAL SZEMBEN TÁMASZTOTT ELVÁRÁSOK.....	7
2. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	11
2.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA.....	12
2.2. AZ ÉRZELMI AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	17
2.3. AZ ANYANYELVI AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	20
3. AZ ÓVODÁI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	23
3.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	23
3.2. TÁRGYI FELTÉTELEK.....	24
3.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	25
3.4. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE , FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE.....	29
3.4.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK.....	30
3.4.2. BEILLESZKEDÉSI TANULÁSI MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK.....	31
3.4.3. TEHETSÉGGONDOZÁS.....	31
3.4.4. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK A PEDAGÓGIAI MUNKÁBAN.....	32
3.5. GYERMEKVÉDELEM ÉS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG.....	35
3.6. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	36
4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	37
4.1. JÁTÉK.....	37
4.2. VERSELÉS MESÉLÉS.....	42
4.3. ÉNEK ZENE ÉNEKES JÁTÉK GYERMEKTÁNC	44
4.4. RAJZOLÁS FESTÉS MINTÁZÁS KÉZI MUNKA.....	48
4.5. MOZGÁS	50
4.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	54
4.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	56
4.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	58
5. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	60
6. TERVEZÉS, SZAKMAI DOKUMENTUMOK, MÉRÉS, ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS.....	61
6.1. ÓVODÁNK ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI	62
7. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE.....	63
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	70

BEVEZETŐ

Pedagógiai programunk újra gondolását az Óvodai Nevelés Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi. CXCV. törvény, a közneveléssel összefüggő egyes kormányrendeletek, a 2023. évi LII. törvény módosítása tették szükségessé.

Felülvizsgáltuk és kiegészítettük a helyi nevelési programunkat, az óvodai nevelés országos alapprogramja alapján biztosított tények szem előtt tartásával. A programban megjelenhetnek a helyi körülmények, a különböző innovatív pedagógiai törekvések, megkötetéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz. A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

„Az óvodai nevelés országos alapprogramja” c. alapelveket tartalmazó dokumentum egyes elemeinek a változása alapján az Óvoda nevelőtestülete elkészítette/ átdolgozta saját pedagógiai programját, amely megfelel az Alapprogramban foglaltaknak. A program szervesen illeszkedik a hazai közoktatást megújító törekvésekhez, és megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok szakmai értékeit.

Óvodánk nevelőmunkáját nagymértékben befolyásolja környezete, a község földrajzi fekvése. Törekszünk arra, hogy a program sikeres alkalmazása kapcsán elérjük, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel kezdje el az iskolát. Mikebuda kicsiny település, közel 750 fős lakossággal. A településen csak az óvoda az egyedüli oktatási intézmény. Iskolába már Albertirsára kell bejárniuk a gyermekeknek.

Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, egyenlő bánásmód elvét alkalmazva igyekszünk minden gyermeknek esélyt adni saját erősségeik felismerésére és feltételeket biztosítani a sikerélmények megélésére. Elfogadjuk a különbségeket, erre neveljük óvodásainkat is. Gyermekeinket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben. A gyermekek megváltozott életkörülményei befolyásolhatják fejlődésüket. Ezek tudatában, egy élményben gazdag óvodát igyekszünk kialakítani, ahol a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó, esetenként hatáscsökkentő szerepet töltünk be. A gyermek fejlődő személyiségét, valamint életkoronként változó testi-lelki szükségleteit figyelembe véve egy boldog gyermekkor biztosításával teremtjük meg a személyiség kibontakozásának feltételeit.

Óvodánkban nem fordul elő nemzetiségi, etnikai kisebbség, de fogadásukra készen állunk és fejlesztésükről integráltan gondoskodunk.

Jogszályi háttér:

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.).

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról.

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve.

229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról.

2/2005 (III. 1.) OM rendelet a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos Nevelési Igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2023.évi LI.törvény a pedagógusok új életpályájáról

326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII.törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

15/1998.(IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai - szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai - szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

15/2013. (11.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

-77/2025 (IV.15) Kormány rendelet

-Az óvoda hatályos Alapító okirata

1. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges joga és kötelessége a család. Az óvodai nevelés csak akkor eredményes, ha ezt a családokkal együtt, a családi nevelésre építve, azt kiegészítve végezzük.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését. Tiszteletben tartjuk a gyermekek jogait, alapvető szabadságuk, s az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével alakítjuk őket (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is), az egyenlő hozzáférés biztosításával, a tevékenységek által, a tevékenységeken keresztül.

Az óvodai nevelés alapelvei:

1. a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
2. a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását;
3. az oktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatok végrehajtásában közreműködők döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe.

Az óvoda által elfogadott általános alapértékek

Az óvoda a tevékenységeket a környezet megismerésére, védelmére épülő egészséges életmódra nevelő pedagógiai program alapján tervezi, melyet kiegészít kompetencia alapú módszerekkel. A kompetencia alapú nevelés egyik módszertani jellemzője a tapasztalatba ágyazott képességfejlesztés feldolgozási módszerek sokféleségével. Fontos célunk, hogy a gyerekek pontosan tudják kifejezni magukat, erősödjön empátiás képességük, finomodjon esztétikai érzékenységük, értsék, szeressék, óvják, tiszteljék a világot, amiben élnek. Értékrendek sorában az első helyen a hagyományos értékek közül a gyermekközpontúság; a nevelésközpontúság; a családokkal való nyitott és szoros együttműködés; a szabad játék kiemelt szerepe; a differenciált, életkori sajátosságokhoz, egyénhez igazodó fejlesztés; a tevékenységben megvalósuló tanulás; esztétikus, harmonikus, tiszta környezet; a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése szerepel. Fontos az érzelmi alapokon nyugvó napi óvodai élet kialakítása, befogadó attitűd, nyugodt légkör biztosítása, a szeretetteljes, türelmes nevelés, teljesítménykényszermentes fejlesztés. Önmagunkat a nevelés segítéséhez mintaként állítjuk. A kompetencia alapú módszerek segítségével a gyermekek szociális beilleszkedését és az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését segítjük azáltal, hogy attitűd elemeket egységesen értelmezzük, és a családokkal való együttműködésünket erősítjük. Ezáltal partnereink részesévé válnak óvodai nevelésünk célkitűzéseinek megvalósításában.

A nemzetiséghez tartozó, illetve a migráns gyerekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, társadalmi integrálása.

Speciális alapértékek, feladatok

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A kommunikáció kiemelt feladatai, a kooperáció vagy együttműködési képesség fejlesztése, toleráns viselkedési formák elsajátíttatása. A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, a másosság elfogadtatása, integrált nevelés, előítéletek nélküli nevelés.

Komplex foglalkozásokkal a környező világ összetett folyamatainak megértetésére törekvés, a helyi környezet értékeinek, hagyományainak megismertetése, megszerettetése. Művészetek, esztétikum, szépség felfedezésének elősegítése.

A pedagógusok önállóságának biztosítása.

Önállóságra nevelés az öntevékenységek biztosításával.

1.1. PEDAGÓGUSOKKAL SZEMBEN TÁMASZTOTT ELVÁRÁSOK

1. Pedagógiai módszertani felkészültség:

- A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
- Különböző problémahelyzet biztosításával elősegíti a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják.
- Felméri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony gyermekmegismerési technikákat alkalmaz.
- A differenciálás megfelelő módja, formája jellemző.
- Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi.
- Alkalmazza a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.
- A pedagógus az életkori sajátosságok figyelembevételével választja meg a tevékenységekben alkalmazott módszereket.
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.
- Alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítik.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű.
- Pedagógiai munkája során képes építeni a gyermekek más forrásokból szerzett tudására.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése, és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

- Pedagógiai munkáját az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl. : éves ütemterv), tanulási-tanítási egységekre (pl.: tematikus terv, projektterv) és tevékenységekre (pl. játék - és munkatevékenység) bontva tervezi meg.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait.
- Tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.
- Többféle módszertani megoldásban gondolkodik. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza módszereit.
- A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel.
- A gyermeki tevékenykedtetést, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt.
- Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja.
- Pedagógiai céljai összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével.
- Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (IKT) célszerűen használja.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.
- Alkalmazza a differenciálás elvét.

3. A tanulás támogatása

- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein.
- Épít a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszik fenntartani érdeklődésüket.
- Felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- Kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.
- A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT eszközöket is.
- Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhöz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, tanításhoz, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Munkájában a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeli.
- A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli.
- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájuk kibontakoztatására törekszik.
- Felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani - esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermek vagy gyermekcsoport számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.
- Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.

5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, csoportos tevékenység

- Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élmény gazdag tevékenység, program során.
- Az egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt.
- A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveli.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- Munkájában figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait.
- A napi tevékenységekben, játékban időt, lehetőséget biztosít a beszélgetésekre, kezdeményezően példát mutat az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.
- Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.
- Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.
- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus megelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.
- A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli.
- Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

6. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.
- Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti.
- Képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani.
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

- Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.
- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

- Tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.

8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

- Tisztában van személyiségének sajátosságaiival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz.
- Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.
- Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

2. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodáskorú gyermek testi , lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- 2.1. az egészséges életmód alakítása,
- 2.2. az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- 2.3. az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

2.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvodai nevelés egyik alapvető feladata az egészséges életmód kialakítása. Az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Fontos feladatunk a gyermekek testi fejlődésének elősegítése, ezen belül:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretekhez, készségekhez, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával — a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve — speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

A gondozás a kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, az egész személyiség alakulásához. A gondozás, a gyermekekkel való törődés, az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges életmódra nevelés területei, megvalósítása

Az óvodai nevelés egyik legfontosabb feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, fejlődésének elősegítése. Ennek keretében:

- . a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- . a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése,
- . a gyermek egészségének védelme, baleset-megelőzés
- a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- . egészséges környezet biztosítása
- . prevenció, korrekció (pl. gyógytorna)

Gondozás:

A gondozás két fő feladata:

1. Az egészséges környezet biztosítása (óvoda helyiségei, udvara)
 - jól megválasztott napirend, mely elegendő teret és időt biztosít a tevékenységekre
 - helyes életritmus kialakítása
 - táplálkozás, étkezés (napi 3x)
 - testápolás, öltözködés, szokások kialakítás
 - mozgás
 - pihenés, alvás
2. Betegségek, az egészség kisebb eltéréseinek megelőzése, korrekciója. Az egészséges életmód szokásainak megalapozása, alakítása, továbbfejlesztése. A szülők tájékoztatása, közös együttműködés kialakítása az óvodai szokásrendszer alapján. Speciális szakemberek bevonása (orvos, pszichológus, gyógytornász).

Egészséges táplálkozás

Az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja. Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A folyosón kihelyezett étlapon minden nap tájékozódhatnak az óvodában fogyasztott ételekről, s otthon azt kiegészíthetik. A mindenkori folyadékszükséglet biztosítása folyamatosan. Szorgalmazzuk a mindennapos gyümölcs- vagy zöldség fogyasztást. A kulturált étkezés szokássá alakítása életkortól és fejlettségtől függően, étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használatának, helyes

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

testtartás, étkezési technikák megismertetése (töltés, mérés), esztétikus terítés biztosítása (önkiszolgálással, naposi munkával), igény kialakítása a környezet rendjének megóvására.

Mozgás

A mozgás az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi- és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését. Az óvónő feladata a megfelelő mozgás-feltételek megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét. Fontos a jó levegőjű, tiszta környezet biztosítása.

A különböző mozgások elsajátításának folyamatát az óvónő a gyermekek mozgástapasztatására, játékos kedvére építi, szem előtt tartva, hogy a testnevelés legértékesebb anyaga a mozgásos játék. Lehetőséget ad arra is, hogy ki-ki képességei szerint hajtsa végre a gyakorlatokat. A testnevelési feladatok teljesítésére felhasználja még a mindennapos testnevelést is. (kocogás, futás, fogójátékok, játékos gimnasztika) Az eltérő korosztályoknál más és más követelmény alapján állítja össze a feladatokat. A mozgás megszeretetésében együttműködik a családdal (közös kirándulások, szánkózások) A mozgáshoz fontos a megfelelő öltözék biztosítása, a gyerekek rászoktatása arra, hogy a mozgáshoz kevés ruhát, megfelelő cipőt viseljenek. Nagyon fontos a szabad levegőn való, kötetlen mozgás, ahol a gyermek saját indíttatásból, erejéhez mérten mozoghat. Minél több időt kell biztosítani az udvari játékokra. Rossz idő esetén sétával, a füves udvaron történő játékkal, ill. szellőztetéssel biztosítja a friss levegőt a gyerekek számára. A néphagyományok ápolásához szorosan kapcsolódva az óvónő megismerteti a helyi népi mozgásos és versenyjátékokat a gyermekekkel. Prevenció keretében mezítlábas torna is helyet kap óvodai életünkben. Erre azért van szükség, hogy a gyermekek lábboltozata megfelelően fejlődhessen.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6-7 éves korára eljut az első alakváltozásra. (testarányok, fogváltás, teherbírási, összerendezett mozgás, finommotorika) Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. Önállóan végzi a testápolást, önkiszolgálást, étkezést, öltözködést. Rendben tartja környezetét, játékait, saját személyes dolgait.

Lelki egészség

Az óvónő feladatai:

- pszichés klíma biztosítása
- érzelmi biztonság, tevékenységsszükséglet kielégítése
- rugalmas napirend biztosítása
- derűs légkör folyamatos biztosítása
- differenciált bánásmód
- a másság elfogadtatása
- kapcsolatok pozitív érzelmi töltése

A lelkileg egészséges gyermek nyitottá válik a világra, elfogadja a másságot, alkalmazkodik a különböző helyzetekhez. Társaihoz türelmes, megértő, szívesen segít a társainak, óvónőnek.

Szeretettel fordul társai felé, vannak barátai, kapcsolatai kiegyensúlyozottak, elutasítja a durvaságot.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.

A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénéjára, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. Állandó és alkalmi jellegű feladatok: (gyakoribb megbetegedések járványok idején): zsebkendő használata, kézmosás (tüsszentés után is!), kellő folyadék biztosítása, fertőtlenítés.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját szekrényében. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülővel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. A ruhák fel- levételének helyes sorrendjének, és azok épségének megóvása, tárolási rend kialakítása.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi, biztosítja a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában két hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása

Az óvadás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képalbumok, társasjátékok, beszélgetés.

A BALESET-MEGELŐZÉSEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK

A nevelési év folyamán, szinte minden nap, a gyermekek egészségének és testi épségének megóvása érdekében kidolgozott alapvető szokásokat és szabályokat, valamint az óvoda épületében és az udvaron a tilos és elvárható magatartásformát a gyermekek életkorához és fejlettségéhez mérten játékos beszélgetés keretén belül ismertetjük.

Alapvető szabályok

Vigyázzanak saját és társaik testi épségére. Az óvodán belül sétálva közlekedjenek. Nehéz tárgyakat ne emeljenek, ha sérült vagy törött eszközöket, tárgyakat találnak, azt jelezzék az óvodában dolgozó felnőtteknek. Magasan lévő tárgyak levételéhez kérjenek segítséget. Ékszereket ne hozzanak az óvodába a balesetek elkerülése miatt. Sérülés esetén azonnal forduljanak az óvodában dolgozó felnőttekhez segítségért.

Tilos és elvárható magatartásforma az óvoda épületében:

Csoportszoba

A játékokat rendeltetésszerűen használják, ne dobálják, ne vegyék a szájukba, ne dugják a fülükbe. A játékot tegyék a helyére, vegyék fel a földre leesett játékeszközöket. Megmutatjuk a szűrős tárgyak helyes használatát, balesetmentes átadását (ceruza, olló, villa). A széken ne hintázzanak, az asztalnál ülve húzzák be maguk után, tolják be a helyére, ha felállnak az asztaltól. Az önkiszolgálással történő terítésnél a tányérokat két kézzel fogják meg, így megelőzhetjük azok sérülését, esetleges törését. Felhívjuk a gyerekek figyelmét az evőeszközök helyes használatára. Villát tésztafélékhez használunk. Januártól megpróbálkozunk a kés-villa együttes használatával. Ne nyúljanak az elektromos berendezésekhez. Ne futkározzanak a csoportszobában. A teremrendezésben felnőtt felügyelete mellett segíthetnek. Jelezzék, ha ki szeretnének menni mosdóba, öltözőbe. Mozgásos játékok, torna alkalmával még fokozottabban kiemeljük a veszélyhelyzetek forrását. A tornaszereket bemutatás után, használatuknak megfelelően alkalmazzuk.

Mosdó

Lassan, óvatosan közlekedjenek, társaikat ne lökdössék. Ne támaszkodjanak a mosdókagylóra, a WC ülökéjére ne álljanak fel, ne kapaszkodjanak bele a függönybe. Kézmosásnál ne használjanak túl sok szappant, ne pancsoljanak. Kézmosás után rázzák le a mosókagylóba a vizet a kezükről, majd törölgék szárazra.

Folyosó, öltöző

Ne szaladgáljanak, sétálva közlekedjenek. Ügyeljenek az öltöző rendjére, ruhadarabjaikat rakják a helyükre. Öltözőnk kicsi és szűk, ezért különösen figyeljenek társaikra, ne lökdösődjenek, legyenek türelemmel. A bejárati ajtót ne csapkodják, óvatosan nyissák, csukják. Sorakozónál csak felnőtt felügyeletével indulhatnak ki az épületből.

Tilos és elvárható magatartásforma az óvoda udvarán:

Az udvarra kiérve csak felnőtt engedélyével indulhatnak játszani. Tartsák be a megbeszélte határokat az udvaron. Az udvari játék során ügyeljenek magukra és társaikra. Az udvari játékokat rendeltetésnek megfelelően használják. Tartsák be a megbeszélte közlekedési szabályokat futóbiciklizés, rollerezés, motorozás közben. Ne szórják a homokot egymás szemébe, ruhájára. A csúszdán ülve, lábbal előre csússzanak. Kapaszkodjanak mindkét kezükkel a mászó fal elemeibe, a létra fokaiba mászás közben. Ne lökdössék egymást a fajtáson. A hintát rendeltetésnek megfelelően használják. Mindig jelezzék, ha az udvarról be szeretnének menni. A közlekedési eszközöket használat után a megbeszélte helyre vigyék.

Tilos és elvárható magatartásforma a séták, kirándulások alkalmával:

Séták alkalmával a járda belső szélén, párosával közlekedjenek, ne maradozzanak le, ne hangoskodjanak. Tartsák be a megbeszélte közlekedési szabályokat az úttesten való átkeléskor. Séták, kirándulások alkalmával a nagyobb biztonság érdekében a gyermekcsoportot a csoport óvónői és a dajka néni kísérik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek figyelnek saját külsejükre, ruházatuk rendezettségére. Igényükké váljon a higiéniai szabályok betartása. Önállóak a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és használatában, a WC használatában, fogápolásban, öltözködésben, helyes sorrendjének megválasztásában, önkiszolgáláskor, mindennapi szükségleteik kielégítésében, a kimerített étel mennyiségének megítélésében, a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában. Megfelelően használják: az evőeszközöket, egyéb eszközöket, a környezetük tisztántartására szolgáló eszközöket. Tudnak: cipőt fűzni, kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni, ajtót nyitni-csukni, csendesen közlekedni, lépcsőn járni, természetes ülő testtartással asztal mellett ülni. Ismerjék a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel a tisztaságra), a zsebkeendő használat módját, szükségességét, ruházatuk tisztántartási lehetőségeit, a rendetlenség megelőzését, a rendetlenség megszüntetésének módjait, alakuljon környezettudatos magatartásuk.

Segítsenek: a környezet tisztántartásában, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben, a kisebbeknek a különböző (önellátó és egyéb) tevékenységekben. Jussanak el: az első alakváltozáshoz (testarányok, fogváltás), összerendezettebb mozgáshoz, testi szükségleteik szándékos irányításáig. Szívesen kezdeményezzenek mozgásos játékokat, s szívesen vegyenek részt abban.

2.2. AZ ÉRZELMI AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermekeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Az érzelmi igények kielégítése, pl. a biztonságérzet,

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

védettségerzet a feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön. Olyan óvodai légkör kialakítására törekszünk, amely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, és hozzájárul a gyermekek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt a másik megértéséhez. Modell értékű az óvodapedagógus és óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A befogadás

Cél:

A szülők megnyerése az együttnevelés érdekében. Olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat ad. Megkönnyíteni a szülőktől való elválást, biztosítani a folyamatosságot a bölcsödéből érkezőknél. Megismertetni a gyerekeket új környezetükkel, eközben érzelmi bázist találjanak bennünk, óvónőkben.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek biztonságsszükségletének, és érzelmi alapigényének kielégítése érdekében már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások, élmények biztosítása, folyamatos befogadás. Az óvónők és szülők kapcsolatának kiépítése, az óvónő és gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása. Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást ad a szülőknek. Bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit. Megbeszéli az óvodakezds ütemezését, ismerteti, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Megbeszéli az átadás, befogadás, búcsúzás körülményeit is. Ezzel a szülők előkészítő munkáját támogatja. A csoportvezető párok közösen készülnek az új gyermekek fogadására: a csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása. Családlátogatást végeznek. Kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy pozitív érzelmi hatások ériék a gyerekeket már az előzetes óvodalátogatásuk során is. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatát pozitív attitűd jellemezze az első pillanattól. Az „szülős beszoktatás” során a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit megismeri, a szülő tájékoztatása alapján. Az elválást megkönnyíti azzal, hogy addig itt maradhat a biztonságot nyújtó hozzátartozó, amíg a körülmények ezt igénylik. Szeretetteljes óvónői magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével alakítja érzelmi kötődésüket. Engedi, hogy a gyerekek kedvenc játékaikat vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat elfogadja. Barátságának elfogadtatása által az óvodai élet megkedveltetésére törekszik.

Az érzelmi nevelés feladatai:

- erkölcsi és szociális érzékenység fejlesztése
- én tudat alakítása
- önkifejező, önérvényesítő törekvések segítése
- a szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése, különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- az élménybefogadás képességének fejlesztése
- az érzelmek kifejező képességének fejlesztése, a szülőföldhöz való kötődés erősítése
- az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
- az érzelmi zavarok tompítása és leépítése

Az óvodapedagógusok feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében : az egészséges óvodai környezet megteremtése, - a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, - a gyermekek megfelelő gondozottságának biztosítása, - a gyermekek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Társas és közösségi tevékenység

Ennek a nevelési területnek az utóbbi időben felértékelődött a fontossága. Ma már biztosan látható, hogy mennyire fontos az életünkben a másokkal való együttműködés, a közösségben való gondolkodás, az érzelmi nevelés. Addig, amíg a kisgyerek érzelemvezérelt, sokkal könnyebben kialakítható benne az együttérzés, a tolerancia és a segítőkészség. A közös élmények, az együtt átélt kellemes emlékek csak fokozzák a felnőttek iránt érzett bizalmat, a gyermekek egymás iránt érzett szeretetét.

Óvodánkban szeretetre, együttérzésre, mások megbecsülésére, társakkal való korrekt együttműködésre, a közösség által felállított szabályok elfogadására neveljük a gyermekeket, megadva a széleskörű lehetőséget az önálló, differenciált, egyéni fejlődési irányoknak.

Célunk még olyan gyermekek nevelése, akik bátran, önállóan képesek tevékenykedni, kommunikálni, ötleteik vannak, és ötleteiket igyekeznek megvalósítani. Ennek érdekében

- Teret adunk az egyéni képességek kibontakozásának, fejlesztjük a gyermekek önbizalmát.
- A gyermeki ötleteket kihasználva az együtt döntéseket, közös megvalósításokat szorgalmazzuk.
- A társas, közösségi életben számos sikerélmény és kudarc is éri a gyermeket, felnőttet. Fontos megtanítani, kezelni ezeket a helyzeteket úgy, hogy nevelő hatású legyen az egyénre és közösségre egyaránt.

A társas, közösségi megnyilvánulások a tevékenységek végzése során, az óvodai élet szinte minden mozzanatában, fellelhetők. Ilyen például a

- Naposi munka
- Ünnepek, ünnepélyek
- Hagyományápolás
- Öltözködés
- Étkezés

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- Tisztálkodás
- Tanulási- és szabadidős tevékenységek

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek szívesen járnak ide, ragaszkodnak óvodájukhoz. Figyelemmel és türelemmel hallgatják az óvónő, dajka és társaik közléseit. Elsajátítják — alkalmazzák — igényükké válnak az alapvető viselkedési szabályok. Egymást képesek erre figyelmeztetni is. Köszönnek, segítenek egymásnak, együtt éreznek, érdeklődnek társaik felől. Szociálisan érzékenyekké válnak: önérvényesítésük elfogadható módon történik a társas kapcsolatokban, konfliktushelyzetekben képesek egyezkedni, a szokatlan megnyilvánulásokat (különbözőség) elfogadják, megértik, értékelik saját épségüket, aktívak, együttműködők, önértékelők, természetessé válik számukra a rászorulóknak nyújtott szükségszerű segítségadás. A megkezdett tevékenységet befejezik. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait. Iskolakészültek (szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre, a tanító elfogadására, kapcsolat teremtésre, együttműködésre, ha az iskolai légkör ezt lehetővé teszi). Lassú átmenet, az óvodásból iskolássá éréshez.

2.3. AZ ANYANYELVI AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Anyanyelvi fejlesztés célja:

Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv, ösztönzése, fenntartása, kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása — beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) — az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodapedagógus feladatai:

Beszéd és kommunikáció-fejlesztés. Élménygazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez, amelyekben a gyermek:

- Beszédszerve ügyesedik
- Beszédkedve erősödik
- Hallása, beszédhallása fejlődik
- Auditív ritmusa és emlékezete bővül

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- Fonológiai kódoláshoz szükséges képességei megalapozódnak.
- Állandó lehetőséget kap a kérdéseknek-válaszoknak

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A személyes példa, a helyes minta adása kiemelt jelentőségű. Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlégkör kialakításával a pedagógus eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt. Változatos élményekkel (vers, mese, báb, játékok, séta) és beszédpéldával fejleszti a kifejező hanghordozást, az érzelmeket megjelenítő viselkedést, a változatos szókincset, az együttesen megtapasztalt viselkedési és udvariassági módok, tiszteletet kívánó beszédformák megjelenését.

Figyelembe veszi az eltérő kommunikációs tapasztalatok miatt eltérő beszédképességgel érkező gyermekek fejlődési különbségeit.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Érthetően folyamatosan beszélnek, kommunikálnak. Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Elbeszélésük folyamatos, de nem követik mindig a történések logikai és időbeli sorrendjét, sok a szóismétlés, kötőszó halmozás. Társas beszédhelyzetekben tudják tartani a kapcsolatot, végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét. Nyugodtan és figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt, párbeszédben kivárik a társ megnyilatkozását. Ismerik és helyesen használják a szófajokat, névutókat, igeidőket, térirányokat. Kialakult a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető mondatokból összeálló beszéd. Képről mondatokban beszél folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát. Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek. Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani. Olyan szókincssel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését. Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

Értelmi fejlesztés

Cél:

Változatos tevékenységformákon keresztül az életkori és egyéni sajátosságokra, meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre, spontán érdeklődésre és ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra alapozva további élmények, változatos tevékenységek biztosítása a gyermekek megismerkedtetése természeti és társadalmi környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értelmi képességek fejlesztésének feladatai:

- érzékelés, észlelés,

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- emlékezet,
- gondolkodás fejlesztése.

A természeti—emberi—tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése, kielégítése, a gyerekek természetes kíváncsiságára építés, sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, a környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása, „én - kép” fejlesztés, testséma kialakulásának segítése, forma és térészlelés fejlesztése (mozgásos tevékenységekkel), értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás) fejlesztése. Minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőséget biztosít a gyermekeknek. Sokoldalúan fejleszti az auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességeket. Lehetőséget teremt a dolgok, jelenségek természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való megfigyelésére és gyakorlásra. Mivel 3-7 éves korban a vezető szerep a látásé, ezért a vizuális funkciók fejlődését fokozottan figyelemmel kíséri. Az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető utat sok játékos tevékenységgel segíti elő, az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növeli. Fejleszti a képzeletet és fantáziát sok valós élmény nyújtásával, valamint mesehallgatással, és játék biztosításával. Nyitott, játékos helyzetek teremtésével többféle megoldás keresésére ösztönzi a gyermekeket. Az ingerek cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit. A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz, mellyel a szabad önkifejezés (a kreativitás: érzékenység, eredetiség, átdolgozás, könnyedség, hajlékonyság, kidolgozás) lehetőségét teremti meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben, és képesek azokban elmélyülni. Alapvető ismereteik vannak közvetlen környezetükről, Képesek figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani. Felismernek ok -okozati összefüggéseket, a cselekvő-, szemléletes-, képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Kialakult életkor specifikus beszédértésük, beszédfigyelmük, testséma ismeretük, finommotorikus, laterális térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejlettségük. Rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel, saját tévedéseiket segítséggel javítják, tudnak vizuálisan, akusztikusan differenciálni. Lelkileg egészségesek, nyitottak, érdeklődők, készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek. Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, ez a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében nyilvánul meg (kitartóak, önállóak, van önfegyelmük).

3. AZ ÓVODÁI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Óvodánkban a nevelő munka kulcsszereplője az óvodapedagógus és a nevelőmunka központjában a gyermek áll.

Egy óvodai csoportunkban a nevelőmunka eredményességének feltétele a személyi feltételek megléte, az álláshelyeket teljes munkaidős köznevelési foglalkoztatotti munkaviszonyban álló dolgozók töltik be.

- 1 fő igazgató, óvodapedagógus
- 1 fő óvodapedagógus
- 1 fő dajka

Az óvodapedagógus modell szerepe

- Óvodánkban lényeges, hogy két szakmailag jól képzett, korszerű pedagógiai ismeretekkel és módszertani tudással rendelkező, innovatív, helyes erkölcsi megítéléssel önállóan, de egymással együttműködve is dolgozni képes pedagógus nevelje a gyermekeket, valamint legyen képes elfogadni, együttműködni a dajka néivel, a pedagógiai asszisztensekkel. A pedagógus személye meghatározó a nevelés folyamatában, ezért fontos, hogy:
- A nemzeti és nemzetiségi kisebbséghez tartozó és migráns gyerekek tiszteletben tartása, elfogadása alapkövetelmény és modell a különböző korú és fejlettségű gyermekeknek;
- Nyitott és érzékeny legyen a kapcsolataiban;
- Az óvodapedagógus tájékozott legyen a különböző műveltség területein, mert az integrált műveltségtartalmakat óvodai szinten csak így tudja beépíteni a spontán és szervezett pedagógiai szituációkba;
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember segítségét is igénybe vesz;
- Nemzetiséghez is tartozó gyermekeket nevelő óvodában, a dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét;
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- Tudását folyamatosan bővíti és megosztja, figyelmet fordít a modern, újszerű módszertani eljárások alkalmazására, fejleszti módszertani kultúráját hospitálások, továbbképzések, házi bemutatók, tudásmegosztó értekezletek alkalmával;
- Pedagógiai munkáját folyamatként kezeli, meghatározott elvárásoknak megfelelően adott időszakokra tervezi, melyet reflexióval zár;
- Tevékenységeit reflektív gondolkodás jellemzi, a visszajelzéseket átgondolja, értékeli, az eredményeket felhasználja munkája során;

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- Tervezése során tudatosan épít a megszerzett ismeretekre;
- Szülők igényeinek alapján közös programokat szervez;
- Értekezleten, szakmai vitákban aktívan részt vesz képes a szakmai állásfoglalásra, tudásával alátámasztja, megerősíti azt;
- Tudásával támogatja és kezdeményezi az intézmény innovatív törekvéseit;

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciális szakember közreműködését igényli. Az óvodában dolgozók felkészültek arra (megfelelő végzettséggel, szakképzettséggel, hozzáállással rendelkeznek), hogy az esetenként előforduló nemzetiségi és migráns gyermekek nevelését és a helyzetükből adódó hátrányaik leküzdését segítsék.

Továbbá jellemzi a pedagógusokat nyitottság, kreativitás, érzékenység, tolerancia és a jelenségek komplex attitűddel való megközelítése. A nevelés szempontjából a barátságos, megengedő (de nem szabados), megértő (és nem bíraskodó), elfogadó (de nem mindent elfogadó), együtt érző, segítő, támogató attitűdöt tartjuk a legkedvezőbbnek.

A gyermekekkel foglalkozó nem pedagógus alkalmazott

Az óvodai nevelés eredményességének feltétele a pedagógusok és a nem pedagógus alkalmazott összehangolt munkája.

A gyermekekkel foglalkozó nem pedagógus alkalmazott munkáját egyrészt az intézmény igazgatója, másrészt a csoport óvónői határozzák meg. Időbeosztásuk a helyi adottságoknak megfelelően változhat.

Feladataikat munkaköri leírásukat alapján végzik.

3.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Csoportszobáink tágasak, világosak, praktikusban berendezettek, a mai modern korban is minden igényt kielégítő, megfelelő méretűek, jelenleg több funkciót töltenek be - óvodai tevékenységek, játék, torna, étkezések és a pihenés színtere is. A gyermekek kényelme, az egészségmegőrzés lehetőségei, mozgás- és játékgényük kielégítése mindenhol biztosítva van. A folyosó, a mosdó, az előterek mind-mind alkalmasak arra, hogy játékos és beszélgető helyek legyenek a gyermekek

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

számára. Tágas udvarral, megfelelő árnyas helyekkel, udvari játékokkal, homokozóval, mászóakkal felszerelve biztosítjuk gyermekeink udvari életének megszervezését. Az udvar esztétikáját fák, bokrok, virágok telepítésével növeltük.

Összesen 2 csoportszobánk van. Ehhez folyosó, mosdó, WC, öltöző tartozik.

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

A játéktevékenység eszközei

A költségvetésből vásárolt alapvető játékbútor, alapvető játékeszköz- és könyvállomány a csoportban biztosítva van, az óvodapedagógusok kreativitásának köszönhetően sok-sok pedagógiai fejlesztést szolgáló eszköz készül, ami a napi tevékenységek során kerül felhasználásra.

Várható eszközigeny a program megvalósításához a különböző játékfajtákhoz folyamatosan szükséges biztosítani a feltételeket, az amortizációt, elhasználódást, a fontossági sorrendet figyelembe véve, a kötelező (minimális) eszközök és felszerelések biztosítása a 20/2012, (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján (részletezve a 7. pontban).

3.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvoda működését az óvodai munkarend, a házirend és az SZMSZ szabályozza. A munkarendjét a vezető készíti a törvényi előírások alapján a szülők igényeinek és a fenntartó rendelkezéseinek figyelembevételével. Programunkkal helyi szükségleteket az óvodánkba járó gyermekeket kívánjuk szolgálni. A program összeállításakor igyekeztünk figyelembe venni a szülők és a fenntartó igényeit. Biztonságos, kedvező, csoportos együttlétre, megfelelő testi, mentális gondozásra, az óvodai élet nyitott, bizalmas, szeretetteljes légkörének megvalósítására törekszünk.

A tevékenységformák között szoros összefüggés van, egyiket sem kezeljük elszigetelten, viszont meghatározó szerepet szánunk a környezetismeretnek, egészségvédelemnek.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéniségét érdeklődését, adottságait, önállóságukat, autonómiáját. Segítjük önkifejezésüket, személyiségük természetes fejlődését. Fontos, hogy gyermekeinket hallgassuk meg, ne süssünk, hagyjuk figyelni, megnyilatkozni. Az óvodai nevelés egész folyamatában komplexitásra törekszünk, az ismereteket összefüggéseiben, kölcsönhatásában sajátíthatják el a gyerekek, úgy ahogy ez a valóságban is előfordul.

A) A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenység közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
- Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.
- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja, ezt az óvoda munkarendje teszi lehetővé azáltal, hogy dolgozóinak lépcsőzetes a munkakezdése és befejezése.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú az az óvodában nevelkedő gyermek, aki adott nevelési év augusztus 31.-ig betölti a 6. életévét.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Napirendünkben a következő tevékenységek kapnak helyet:

Idő	Tevékenység
6,30 - 8.00- ig	gyülekező és szabad játék
8.00 - 9.00- ig	folyamatos tízóraiás és játék
8.30 - 9.45- ig	kezdeményezések, mikrocsoportos foglalkozások, beszélgetések, kötött vagy kötetlen tevékenységek
9.45 - 10.00- ig	mosdózás, gyümölcsevés

10.00 - 11.30- ig	levegőzés, mindennapos mozgás, szabad játék az udvaron
10.00 - 10.45- ig	iskolaelőkészítő foglalkozás
11.30 - 11.45 – ig	mosdózás, naposi tevékenység
12.00 - 12.40- ig	ebéd
12.40 - 13.00- ig	mosdózás, fogmosás, pihenőre készülődés
13.00 - 14.45- ig	pihenő
14.45 - 15.15- ig	öltözködés, mosdózás
15.15 - 15.40- ig	uzsonnázás
15.40 - 16.30- ig	szabad játék

A heti rend általános tartalma

Hétfő: mindennapi mozgás
mesélés, verselés

Kedd: mindennapi mozgás
külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok

Szerda: mindennapi mozgás
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Csütörtök: mindennapi mozgás,
ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

Péntek: Mozgás

Játékos tevékenységekbe ágyazottan, mikrocsoportos formában valósítjuk meg a heti rendben megtervezett tevékenységeket.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, éves, féléves periódusban gondoljuk át, ám konkrét formában tervezni inkább kéthetes periódusokban célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílhat lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználásra.

Csoportszervezés

- Óvodánkban egy vegyes életkorú csoport működik.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- Az óvodai ünnepek, ünnepélyek kulcsfontosságúak nevelőmunkánkban.

Jelentőségük

- Az ünnepek kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapiakból és nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznék.
- A hagyományok ápolása szempontjából: kultúránk megteremtésére adnak lehetőséget.
- Pedagógiai szempontból: a rengeteg tevékenységi lehetőség helyet biztosít esztétikai élmények, közösségi érzések megélésére.

Az ünneplés lényege nemcsak magában az ünnepi alkalomban rejlik, hanem a sok-sok előkészületben. A csoporton belüli közös munka, a gyermekek közötti együttműködés, a kooperáció és kommunikáció gyakorlása, az új pozitív élmények megéléséhez segíti őket. Például a teremtés jó lehetőség arra, hogy együtt örüljünk annak, amit létrehoztunk. Nem más ez, mint értékteremtés.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

Mikulás, Anyák napja, Évzáró, Gyermeknap, Ballagás, a gyermekek név- és születésnapjai

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Márton nap, Advent, Karácsony, Farsang, Húsvét

Nemzeti ünnepeink

Október 23. Március 15.

Mindig az óvodapedagógus dönti el, hogy ünnepélyt vagy megemlékezést tart. A megemlékezés mindig rövidebb, kevesebb előkészületet, kevesebb külsőséget igényel. Bármilyen formában és tartalommal ünneplünk is, mindig a gyermeket helyezzük középpontba.

3.4. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Az óvodában kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, (SNI)
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek, (BTM)
 - kiemelten tehetséges gyermek,
- a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint
 - hátrányos és a (HH)
 - halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HHH)

Integrált- inkluzív óvodai nevelés

Az óvodánkban folyó munka azon pedagógiai elvek mentén halad, melyek biztosítják a gyermekek mindenképp felett álló érdekének érvényesülését, az esélyegyenlőséget, az egymás megértésén és tiszteleten alapuló magatartást és az egyéni képességek fejlesztését. Ennek tükrében tudjuk megvalósítani a különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrációját, a speciális nevelést. Intézményünkben a gyerekeket a foglalkozásokon és az óvodai élet egésze folyamán együtt fejlesztjük, azaz a nevelés időtartamában mindvégig differenciált együttes nevelés folyik és szükség esetén az utazó gyógypedagógus, a logopédus különböző megsegítéseket. Az integrált nevelésben részt vevő pedagógus a gyermekek fejlesztésének érdekében megpróbál új módszereket keresni, fejleszti inkluzív szemléletét. A gyermeki közösségben arra törekszik, hogy az elfogadás, tolerancia, segítségnyújtás szemléletének kialakítására. Az integráció két feltételre épül: a beilleszkedni akaró egyiket és befogadni akaró másikat.

Integráció: fogadás – a nevelésben SNI-s gyermekek, beilleszkedését jelenti a többségi nevelési intézményt /óvodát/ látogató gyermekek közé.

Inklúzió: befogadás – az integráció fejlettebb formája

Az integrált nevelés során fontos cél, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, érzelmi és akarati élete pozitív módon alakuljon, készségei, képességei olyan fejlettségi szintre kerüljenek, melyek segítik további fejlődésüket, fejlesztésüket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásainak igénybevételével, utazó gyógypedagógus, vagy szükség szerint más szakember közreműködésével kívánjuk megvalósítani.

A fejlesztést magába foglalja a vizuális, akusztikus, mozgás észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készség és az értelmi képességek fejlesztését, az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az SNI, BTMN gyermek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

3.4.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciától eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő, fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakulása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok elérését, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert, minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Gyógypedagógiai feladatok biztosítása .pedagógiai célú ellátás, a szakértői bizottság javaslata alapján, . az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez, . fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg, . a sajátos nevelési igényű gyermekek a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl, . az egyéni szükségletekhez igazodó környezet biztosítása, . annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes, . rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.

Gyógypedagógus feladata .az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása, felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával, a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadása, sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása, kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése, a pedagógiai diagnózis értelmezésének segítése, a gyermek haladásának figyelemmel kísérése, javaslat a gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazása, módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására, együttműködés az óvodapedagógusokkal, tapasztalataiknak, észrevételeiknek, javaslataiknak figyelembevétele, segítség a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában, együttműködés az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Óvodapedagógusok feladatai szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése, individuális módszerek, technikák alkalmazása, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatok beépítése, az adott szükségletekhez igazodó módszerek megválasztása, egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívák keresése, alkalmazkodás az eltérő képességekhez, a gyógypedagógus iránymutatásainak, javaslatainak beépítése a pedagógiai folyamatokba, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Alapító okiratunk alapján a „mozgásszervi fogyatékos” és az „egyéb pszichés fejlődési zavarral” (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral/ dyslexia, dysgraphia, dyscalculia veszélyeztetettsége, a tanulási képességek kevert zavara, kevert specifikus tanulási zavar, aktivitás és figyelemzavarral) küzdő gyermekeket fogadhatjuk óvodánkban. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelési célja megegyezik a normál pedagógiai célokkal, csupán a megközelítési módban tér el a diagnózistól és egyéni állapottól függően. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is a lehető legnagyobb önállóságot ériék el.

A sajátos nevelési igényű gyermek beilleszkedése több időt vesz igénybe, így a beszoktatási idő is megnyúlik, akár több hónap is lehet. Az óvodai nevelés hatására a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés stb.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, segédeszközök megléte biztosítja a nevelési célok megvalósítását, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges. A sajátos nevelési igényű gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek kortársaikhoz, akik hűzóerőt jelentenek számukra. A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése. A gyermekek pozitív mintát látva, pozitív beállítódottságot tanulnak meg, számukra az az elfogadás lesz a természetes.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek esetében kiemelt fontosságú a szülőkkal és a speciális szakemberekkel való rendszeres kapcsolattartás és együttműködés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A sajátos nevelési igényű gyermek szívesen jöjjön az óvodába.
- Társai egyenrangúan kezeljék.
- Az integráció segítségével a gyermekek énképe és önértékelése pozitív irányba mozdul, kialakulhat az egymás közötti kooperáció.

3.4.2. BEILLESZKEDÉSI TANULÁSI MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő gyermekek fejlesztése minden esetben egyénre szabott terv alapján valósul meg, amelyet a szakember készít el, ugyanakkor minden egyéb tevékenység továbbra is biztosított a csoport keretében.

Szakértői bizottság javaslata alapján, szakemberrel együttműködve igyekszünk ezeket a gyermekeket a csoportokba szocializálni. Fejlesztésük fejlesztőpedagógus, pszichológus segítségével történik.

3.4.3. TEHETSÉGGONDOZÁS

Kiemelten tehetséges az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában, magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. Integráció csak akkor valósulhat meg, ha az

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

együttnevelés gyakorlatát és megvalósítását vállaló nevelési/pedagógiai intézményt teljesen átjárja az inklúzió pedagógiája.

3.4.4. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK A PEDAGÓGIAI MUNKÁBAN

Programunk messzemenően törekszik arra, hogy a gyermekek testi - lelki szükségleteit kielégítse, hiszen ez minden gyermek alapvető joga. A pedagógiai programunk részletesen tartalmazza mindezt, foglalkozási ágakra bontva, a nevelési feladatok és célok megjelölésével. Különös figyelmet kell azonban fordítani, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekre.

Óvodapedagógusok feladatai

- a gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése,
- megállapítani, hogy képességeinek kibontakozásában elsősorban mi akadályozza,
- meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét,
- meghatározni a fejlődési utat,
- egyéni fejlesztési terv készítése szükség szerint,
- hátrányok leküzdésének segítése,
- diszkrimináció-mentes csoportlétkör biztosítása,
- hangsúlyozott szerepet kell kapnia a mozgásos játékoknak az azokra épülő mozgáskoordináción, keresztül, mert ez által alakul, fejlődik ki a mozgásszabályozás, viselkedésszabályozás, önszabályozás,
- fokozott figyelmet kell fordítanunk testi fejlesztésükre, a testi higiénéjára, a helyes napirend kialakítására,
- amennyire lehetséges még szorosabb kapcsolatot kell tartani a szülőkkel (családlátogatás, szülői konzultáció),
- a szülők anyagi terheinek csökkentése érdekében tájékoztatás és segítségnyújtás a támogatási lehetőségek igénybeviteléhez,
- a szülői közösség segítségnyújtása a rászorulóknak, amely lehet tárgyi, szociális vagy anyagi jellegű,
- szükség szerint — fokozottabban — kell tartani a kapcsolatot a védőnővel és más speciális szakemberekkel.

Az óvoda feladatai a hátránycsökkentés, esélyteremtés terén

Az esélyteremtés célja, hogy biztosítva legyen az egyenlő bánásmód elvének teljesülése, az esélyteremtés, támogató lépések kitűzésével olyan programok megvalósítása, amely hozzájárul a hátrányok kompenzálásához és az esélyegyenlőség előmozdításához. Célunk a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési — oktatási, és társadalmi integrációjának támogatása.

- 3-7 éves hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése
- rendszeres óvodába járás fenntartása, hiányzásra csak indokolt esetben kerüljön sor
- érzelmi biztonság megteremtése gyermekbarát óvodai környezetben

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- egyéni képességekhez, tulajdonságokhoz igazodó, élményt adó tevékenységekben megvalósuló tanulás
- hátrányos helyzetű és a nem hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek közös tevékenységek szervezése egymás felé fordulásának segítése
- A hátrányos helyzetű gyermekek családjával való szorosabb együttműködés, kommunikáció, amelynek célja a hátrányos helyzetből adódó lemaradások sikeres ellensúlyozása;
- A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, megsegítése, fejlesztése;

Az esélyteremtés, hátránycsökkentés feltételei

Az óvodapedagógus szerepe az esélyteremtés és hátránycsökkentés támogatásában

Az óvodapedagógus személyiségjegyei - pozitív attitűd, empátia, befogadás, kulturált kommunikáció, egyenlő bánásmód, modell értékű viselkedése.

Az óvodapedagógus tevékenységei

- A játék, érzelem, erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése;
- Érzelmi biztonság kialakítása befogadó szemléletű társas kapcsolatok formálása;
- Kölcsönös bizalmon alapuló együttműködés a családokkal;
- A gyermek egyéni különbségénekmásságának tiszteletben tartása;
- A szereteten és elfogadáson alapuló magatartás;
- Egészséges életmódra nevelés mentálhigiénés nevelés;
- A természethez való pozitív viszony kialakítása, környezettudatos magatartás
- Hagyományaink megismerése, megőrzése, tiszteletben tartása, ápolása;
- Alap és rész-képességek fejlesztése, iskolai környezetbe történő beilleszkedés segítése
- Munkajellegű tevékenységek játékos elemeinek hangsúlyozása

Alapelv az esélyteremtésben

Az életkori sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével olyan befogadó pedagógiai környezet kialakítása ahol az eltérő kultúrából, eltérő szokásokkal, eltérő fejlődési ütemmel érkező gyermekek elfogadása természetessé válik.

Felzárkóztatás az esélyteremtés folyamatában

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásának területei:

- Gondozottság
- Szocializáltság
- Szociális kapcsolatok
- Érzelmi akarati élet
- Anyanyelvi képesség
- Megismerő funkciók

Esélyteremtés a befogadó szemlélet tükrében

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- Inkluzív pedagógia
- Egyenlő bánásmód
- Aktív, cselekvő tanulás

Sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztés

- Pozitív visszajelzésekre épülő szeretetteljes aktív érzelmi légkör
- Differenciált fejlesztés
- Egyéni fejlődés nyomon követés

Egyenlő hozzáférés biztosítása

- Szocializáció
- Közösségi nevelés
- Érzékeny pedagógiai szemlélet, és módszerek alkalmazása

Tehetségfejlesztés

- Egyéni képességek, igények, motiváció figyelembevétele
- Személyiség és ízlésformálás
- Az óvoda és család együttműködésének erősítése

Tevékenységekben megvalósuló tanulás - Közvetlen élmény és tapasztalatszerzés

- Kreativitás erősítése
- Sikeres iskolakezdés támogatása

Ennek figyelembevételével pedagógusaink kötelessége, hogy:

Nevelési tevékenységük során figyelembe vegyék a gyermek:

- egyéni képességét, fejlettségét,
- fejlődésének ütemét,
- tehetségét, - fogyatékosságát,
- hátrányos helyzetét.

Munkájuk során differenciáltan foglalkozzanak az arra rászoruló gyermekekkel, segítsék képességük, tehetségük kibontakozását, a hátrányos helyzetben és a halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkózását társaikhoz.

Feladataink

- a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése, nyilvántartása,
- tanácsadás, segítségnyújtás a problémák enyhítésére, megoldására,
- kapcsolattartás családokkal, Családsegítő Központtal, gyermekorvossal, védőnővel, logopédussal, Nevelési Tanácsadóval.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A szülők kötelessége, hogy gondoskodjanak gyermekük ápoltságáról, ruházatának tisztántartásáról, az egészséges otthoni környezet kialakításáról, továbbá biztosítsák gyermekük számára - az óvodai nevelés keretében folyó - személyiségfejlesztést, az óvodai foglalkozásokon való részvételt, megtegyenek minden tőlük elvárható gyermekük fejlődéséért.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek szülőjének más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján speciális ellátást biztosítunk. A feladat ellátását vállaló pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező foglalkoztatottnak, aki az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzést elvégezte.

Feladatai: a vércukorszint szükség szerinti mérése, szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása.

Az óvodapedagógus feladata: • évente egyszer az óvodaorvosi felvilágosításon való részvétel a diabéteszsel kapcsolatban. • Évente egy szülői értekezleten a cukorbetegség témájának érintése. • A gyermekek számára a cukorbetegségről és a cukorbeteg megsegítéséről beszélgetés.

3.5. GYERMEKVÉDELEM ÉS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Az óvoda környezetének jellemzői

Óvodánkban különböző társadalmi rétegű családokból érkeznek a gyermekek. Jelentős a munkanélküli családok száma. A szülők iskolázottsága vegyes képet mutat.

Az óvodai nevelőmunkánk alapját a gyermekek mindenek felett álló érdekei, védelme és a gyermeki jogok tiszteletben tartása adja. Fő feladatként a prevenciót és a segítségnyújtást helyezzük előtérbe. A pedagógiai munkánkat és gyermekvédelmi tevékenységeinket a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének, megelőzésének, megszüntetésére irányuló tevékenység jellemzi. A családi nevelés és az óvodai nevelés összhangjára törekszünk. Kiemelt feladatunk a gyermekek testi épségének megóvása és megőrzése. Ennek keretén belül biztosítjuk a törvényi szabályozásnak megfelelő egészségügyi vizsgálatokat, és szűréseket.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok:

- Az intézmény minden dolgozójára nézve kötelező érvényű, hogy az intézményben balesetveszély mentes óvodai helyszín biztosítása szükségeltetik, az esetleges balesetforrásokat a lehető legrövidebb időn belül meg kell szüntetni pl/ kilógó vezeték, kiömlött víz stb.
- A gyermek testi, lelki egészségének védelme;
- a gyermek fejlődésének dokumentálása;

- családi környezet feltérképezése, majd a problémák és okok feltárását követően, a gyermekvédelmi megbízott tájékoztatása;
- gyermekek jogairól szóló törvény betartása: A gyermeknek joga, hogy nevelési, illetőleg nevelési -oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjék, óvodai életrendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával, életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

3.6. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvoda és a család kapcsolata

A gyermekek optimális fejlődése érdekében fontosnak tartjuk a szülőkkel való szoros kapcsolat kiépítését. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. A gyermek elsősorban a családban nevelődik, az óvodai neveléssel folytatjuk és kiegészítjük a megkezdett nevelési folyamatot. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja jól a gyermek fejlődését.

Alapelveink:

- Az együttműködésben egyenrangú nevelőtársi viszonyra, jó partnerkapcsolat kialakítására törekszünk.
- Az óvoda tapintatosan, segítők szándékkal forduljon a család felé, hogy a szülő érezze az őszinte segítők szándékot.
- A kapcsolat épüljön kölcsönös bizalomra és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenysége során.
- Az óvónő tapintatosan befolyásolja a családot az életmód jó szokásainak alakításában.
- A szülő tájékozódhasson az óvoda helyi nevelési programjáról.

A kapcsolattartás formái:

- Beiratkozás-beszélgetés, kölcsönös információ
- Családlátogatás: megismerjük a gyermeket közvetlen környezetében, tájékozódunk a családi nevelési elveiről, szokásairól.
- Nyílt napok: a csoport életébe tekinthetnek be a szülők, és megfigyelhetik gyermekük viselkedését óvodai környezetben.
- Mindennapos kapcsolattartás: során az aktuális dolgokról - amelyek az egész csoportot érintik, - faliújságon, illetve e-mail-en keresztül és mára már jellemzővé vált a csoportok facebook közösségi oldalán is tájékoztatást kaphatnak a szülők.
- Fogadóórák: Havonta egy megadott napon, megtartása személyre szabottan, igény szerint, időpont egyeztetés után tartjuk célszerűnek.

- Iskolába készülő gyerekek szüleinek félévkor mindenképp fogadó órát tartunk, hogy tájékozódni tudjanak gyermekük fejlettségi szintjéről.
- Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, csoportos célokat, feladatokat, problémákat beszéljük meg.
- Munkadélutánok: Készülődés egy-egy ünnepre pl. Márton nap, Advent stb.
- Szülői Munkaközösség: alátámasztja és segíti az óvoda nevelő munkáját és az óvoda és a szülők kapcsolatát
- Óvodai ünnepek, ünnepélyek
- Gyermeknapi rendezvények a szülők bevonásával
- Közös kirándulások

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás egyéb formáit az óvoda éves munkaterve foglalja magába.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsőde és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálat, gyermekotthonok egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásban az óvoda nyitott és kezdeményező.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

4.1. JÁTÉK

Cél:

Az örömteli, szabad, elmélyült, önkéntes játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésének megvalósulása. Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarati tulajdonságai, érzelmi viszonyulásaik, szokásaik, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága. E gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék szabad képzetársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. A játék kiemelt jelentőségét óvodánk napirendjében is biztosítjuk. A játék önkéntes és szabad, szabad akaratból külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre. Jót és jól játszani - ez a gyermek alapvető dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát. A megfigyelések közben képet kapunk a gyermek ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkészségéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. A gyermek játéka tehát személyiségének tükrözője és mint leggyakoribb tevékenysége, fejlesztésének legfőbb eszköze is lehet. A gyermek fejlesztésén általában az egész személyiség fejlődését értjük. A játék kicsiben maga az élet, az, amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válhat.

A gyermek játékában az élménynek fontos szerepe van. Az élmény legyen a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvodás, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában.

A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert játékában kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket.

A játék nevelő hatása sokrétű. A gyermekek mozgása összerendezettebbé válik. Segíti az új mozgásformák kialakulását, gyakorlását. Nagymértékben fejlődik a gyermekek kez ügyessége, finommozgása.

A társakkal való együtt játszás során fejlődik a gyermekek egymáshoz való alkalmazkodó képessége, a másik gyermek játékának a tiszteletben tartása. A társakkal való együtt játszás nagymértékben elősegítheti a későbbi, a társadalomba való beilleszkedést. A játék során fejlődnek legváltozatosabban a gyermekek társas kapcsolatai.

3-4 éves korban a magányos semmittevés - magányos játék a legjellemzőbb.

4-5 éves korban fokozatosan alakul ki az egymás melletti játék.

5-6-7 éves korban alakul ki igazán a szervezett, kölcsönös, együttműködésen alapuló csoportos játék.

Óvodapedagógusaink feladatai a játékkal kapcsolatban

- Biztosítjuk a játék alapvető feltételeit, a szabad, elmélyült, spontán játék megteremtése érdekében.
- Az óvodai napirendünkön belül is elegendő időt és helyet biztosítunk a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan biztosítjuk.

- Az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a játék fejlesztése érdekében.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- A gyermeki játék önállóságát tiszteletben tarjuk.
- Játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeinek megismertetése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A szociális kreativitás fejlesztése / kreatív együttműködés, magatartásmódok, nyitottság a másik iránt, viselkedési szabadság, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktus megoldások/.
- A játék rendjének szokássá válása.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.

A játék alapvető feltételeinek megteremtése

Nyugodt légkör

Az egész óvodai életnek elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása. A természetes, hiteles, érzelem gazdag, anyagpótló óvónői magtartás. A megfelelő nem túl sok szabály betartása nem jelent gondot a gyermekeknek, inkább fokozza biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban.

Idő

Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy a napirenden belül erre kell a legtöbb időt biztosítani. Fontos, hogy a gyermekek elmélyülten játszhassanak, legyen idejük elképzeléseik megvalósításához.

Megfelelő hely

A gyermekek szabad mozgását, a játék, térbeli kibontakozását, az egymás mellett játszó csoportok és egyedül játszó gyermekek számára kialakítjuk a megfelelő balesetmentes helyet. Az udvaron nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz, de lehetőség nyílik a nyugodtabb játéktevékenység megválasztására is.

Eszközök

A tudatos óvónői munka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása és biztosítása. A játékszer részben motiválja, ösztönzi, gazdagítja a gyermekek elképzeléseit, segíti elgondolásaiknak megvalósításában. A játékban nagy jelentősége van az egyén ismeretének, a differenciált eszközök biztosításának, hogy a bármely területen kiemelkedő képességű és a fejletlen gyermek is megtalálja a számára legmegfelelőbb eszközt és tevékenységet, ami további fejlődését elősegíti.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

Játékfajták és fejlődésük

1. Gyakorlójáték

A gyakorlójáték során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlése készíteti a gyermekeket és ezek az újra ismétlések nagy örömet jelentenek számukra.

A gyakorlójáték lehet: -mozgásos, -manipulációs, -verbális.

Mozgás gyakorlójáték:

A mozgásos gyakorlójáték, amikor a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételteti. Mozgása közben ismerkedik meg saját testével, testi képességeivel. Leggyakrabban a nagymozgások fejlődése lehetséges, különösen a 3-4 éves korcsoportnál domináns.

Manipulációs gyakorlójáték:

A manipulációs gyakorlójáték az a tevékenység, amikor a gyermekek rakosgatnak építőelemeket egymásra, egymás mellé, autót húzogatnak, tépnek, homokot öntözgetnek, kevergetnek, firkálgatnak, köveket dobálnak. E tevékenység közben ismerkednek meg a gyermekek az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival. Megismerik az anyagok tulajdonságát, felületét, színét, formáját, nagyságát, szilárdságát. Ezek a tevékenységek nagy jelentőségűek a gyermekek szem-kéz koordinációjának fejlődésében.

Verbális gyakorlójáték:

Amikor egy-egy szótagot, szót vagy dallamot, mondókát, vers töredékét, dalrészletet, felnőttől átvett szófordulatokat, ritmikusan ismételtetnek. Nagy örömet találnak a halandzsza szövegek kitalálásában. Ennek a játéknak szociális hatása is van a gyermekekre. Hiszen ha mi óvodapedagógusok érdeklődve hallgatjuk végig a gyermekeket vagy buzdítjuk további halandzsza kitalálására, akkor a gyermekek a későbbiekben is bátran fognak megnyilvánulni. A verbális gyakorlójáték a ritmusérzéküket fejleszti, és nagy jelentősége van a beszédgátlások megelőzésében. A gyakorlójáték legjellemzőbb 3-4 éves korban, de tudnunk kell, hogy minden életkorban megtalálható bizonyos szinten pl. új játék tanulásánál, vagy pedig pihenésképpen játsszák a gyermekek.

2. Építő- és konstrukciós játék

E tevékenység közben a gyermekek a különböző játékszerekből, összeraknak, létrehoznak valamit. Eleinte spontán módon építenek 3-4 éves korban, később az átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett építés dominál 4-5-6 éves korban. Fontos az eszközök különbözősége, pl. szín, forma, nagyság. Nagyon kedvelt építési játék a homokozás, de télen a hóból is lehet építést kezdeményezni az óvoda udvarán. Az építés közben a gyermek átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Tanulja a rész-egész viszonyát, megtanul tervezni, szerkeszteni. Építés közben is rengeteg matematikai ismeretet szereznek a gyermekek. A kisebb és bonyolultabb összerakást igénylő eszközök segítik a finommotorika fejlődését. A konstruálás fejlődésének szakaszai óvodás korban átmenetet képeznek a játék és munka között. A nagycsoportban önállósodik ez a játék, és függetlenedik a szerepjárástól. Az „én csináltam” tapasztalata bizonyosságot nyújt a gyerekek saját képességeiről, növeli biztonságérzetét. A

spontán létrejövő alkotások mellett, fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építkezés. A gyereket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra.

3. Szerepjáték

A szerepjátékok a gyermekekben kialakuló belső reprezentációkat, a részfunkciókban elsajátított konkrét mozgásos, képi és szimbolikus elemeket, egyedi kombinációit jeleníti meg. A szerepjáték a gyakorlójátékból bontakozott ki, és kifejlett formáját óvodáskor végére éri el. A szerepjátékban a gyermekek tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, érzelmeiket, pozitív és negatív élményeiket fejezik ki. Látott szerepeket, tevékenységeket, sajátos viszonylatokat játszanak el. Környezetük jelenségeit, a különböző személyek vagy állatok szerepét sajátos módon újra alkotják. Ez a játék tükrözi a gyermekek egész személyiségét, és személyiségeik fejlődését. A szerepjátékban a fejlesztési lehetőségek széles skálája jelen van, de mindig attól függ, hogy milyen tartalmú játékot játszanak a gyermekek. A fiúk harci játékaival futással, kúszással, az állatok mozgásának utánzása nagymozgások fejlődését teszi lehetővé. Szem-kéz koordinációit fejleszti, pl. a főzésnél az ételek egyenkénti kiszedése kanállal.

Mindhárom korcsoport számára állandóan biztosítjuk a különféle tartalmú és témájú szerepjátékok lehetőségét, pl. labdajáték, fodrász, orvosi, boltos, postás, piacos játékokat.

4. Szabályjáték

A szabályjáték a legmagasabb szintű játékfajta. A játék pontos meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok pontos betartása határozza meg a játék menetét, módját, befejezését. A szabályjátékok lehetnek mozgásosak és értelemfejlesztők.

Mozgásos szabályjátékok lehetnek a következők: - testnevelési játékok, - dalos népi játékok, - fogócskák, bújócskák, körjátékok, - szembekötösdik, - labdajátékok

A szabályjáték közben a gyermek érzelmeiket tanul, tanulja indulatainak fékezését, tanulja a siker és kudarc türelmét. A csoportos és csapatjátékokban fejlődik közösségi érzése, felelősségtudata, feladattudata.

Az óvodai értelemfejlesztő játékok közé sorolhatóak a következők: - társasjáték, - dominó, - kártyajátékok, - logikai játékok, - barkochba játékok, - nyelvi játékok

Ez a fajta játék egyfajta szociális és értelmi érettséget feltételez, és ezek fejlesztését is szolgálja. Ezeknél a játékoknál, mivel ez 5-6-7 éves korosztály játéka a leginkább az észlelés fejlesztése és a verbális fejlesztés lehetséges. A verbális fejlesztést elősegítik a nyelvi játékok, amelyekben szinonim vagy ellentétes szavakat kell gyűjteniük a gyermekeknek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szükségleteinek, élményeinek és életkorának megfelelő játékot válasszon
- Kapcsolódjon be a közös játékokba
- Legyen önálló, kezdeményező megnyilvánulásai
- Legyen képes szerepvállalásra.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- Alakuljon ki a kisebb - nagyobb csoportban való együtt játszás igénye, alkalmazkodás a többiekhez.
- Jelenjenek meg társas viselkedésükben a szabályok, adekvát viselkedési formák, kommunikációs készségek, normák - melyeket képesek betartani.
- Játéka legyen elmélyült, kitartó
- Legyenek egyéni ötletei, javaslatai
- Játékeszközökre vigyáz
- Örömmel vegyenek részt az erőfeszítéseket kívánó tennivalókban is

4.2. VERSELÉS MESELÉS

Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése a célunk. A mesélés pihentető, szórakoztató, az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokra tanító hatásaival a gyermek váljon képessé a világban eligazodni. A könyvek, az igényes népi, a klasszikus, a kortárs irodalmi művek iránti vonzódás megalapozása. Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese — képi és konkrét formában — feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az anyanyelvi kultúra a műveltség megalapozását szolgálja, többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek, amellyel hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi -népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlekésítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mese alkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Bábozás-dramatizálás

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményeit, minden tevékenységbe jól beilleszthető. A bábozásnak nagy jelentősége van a személyiség fejlődésében. Itt a bábok mögé bújva igazán lehetőség van az önmegvalósításra. A játék közben élmények, tapasztalatok elevenednek fel, így fejlődik emlékezetük és a kitalált történetekkel fantáziájuk. A báb mögé bújva bátrabban megszólalnak a gátlásos gyermekek is, így ez a kommunikáció fejlődését is segíti. A bábozás egyik lényeges eleme a beszéd, így nagyon sok fogalmat, kifejezést gyakorolhatnak. A fejlesztés szempontjából nagy jelentősége van a hangutánzásnak, a különböző érzelmi állapotok kifejezése hanglejtéssel, hangszínnel. A bábozás és a dramatizálás szoros összefüggésben és kölcsönhatásban állhat egymással. Dramatizáláskor a gyermekek saját, vagy irodalmi élményeiket játsszál el kötetlen módon. A gyermekeket a dramatizálás közben ösztönözzük, hogy a párbeszéd mellett a spontán szavakkal, mozgással, mimikával, gesztusokkal is próbálják megeleveníteni a történeteket. A felidézett párbeszéd közben gyarapszik a gyermekek szókincse, árnyaltabbá válik kifejezőképességük. A maszkok, ruhák bábok a mindennapi szabad játék fontos eszközei, melyek lehetőség szerint állandóan elérhetőek legyenek a csoportszobában. Ezzel megteremtve a lehetőséget az önálló drámajátékra, bábozásra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- „Repertoárját” a magyar gyermekköltészet mellett kiegészíti a népi, dajkai hagyományok, klasszikus és kortárs alkotások anyagaival, amelyek gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- Kiküszöböli a mese, versmondás befogadását zavaró külső ingereket
- Családias, meleg, biztonságot nyújtó légkört teremt, amelyben élményszerű előadásmóddal közvetíti a verselés, mesélés anyagát
- Tevékenységeit kötött vagy kötetlen módon választja meg
- Bensőséges, közvetlen, kapcsolatot alakít ki a gyerekekkel, amely feltétele a mese hatására keletkezett élmények belsővé válásának és feldolgozásának.
- Rendszeres, mindennapi meséléssel kialakítja a gyermekekben a mesélés igényét, amely része a személyiségük fejlesztésének, azáltal, hogy a régi és az új élményeiket befogadják és újra átélnek.
- Segíti az önálló vers és mesealkotást, a fantázia fejlődését;
- Az életkori sajátosságok figyelemmel kíséréssel, tervezi a versek, mesék anyagainak bemutatását, előadását, mind a tartalom, mind a terjedelem tekintetében. Rövid történetektől

kezdve a bonyolultabb népmesék képi világához és történéseihez tudja a gyermekeket eljuttatni.

- A mesekönyveket, a képeskönyveket hozzáférhetővé teszi a gyermekek számára, a könyvek helyes használatára, értékük megbecsülésére nevel.
- Segítse a gyermek önkifejezésének a lehetőségeinek a megteremtését, a gyermek saját vers- és mesealkotását, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálását
- Bábozással és a dramatizálás eszközeivel tegye lehetővé, hogy a gyermekek a mese belső világát feldolgozhassák, esetleg újra átélhessék.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek szívesen mondókáznak, verselnek, várják, igénylik a mesét, ők maguk is mesélnek, báboznak, dramatizálnak, hallott vagy kitalált történeteket. Tudnak néhány mondókát, verset, mesét emlékezetből felidézni. Szeretik a könyveket és vigyáznak épségükre - a helyükről veszik el és teszik vissza. Szívesen nézegetik, olvasnak a képekről. Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát. Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelelő anyanyelvünk követelményeinek. Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani. Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.

4.3. ÉNEK ZENE ÉNEKES JÁTÉK GYERMEKTÁNC

„Az éneklés az öröm forrása, kedvelt, önfeledt tevékenység, és hogy részt vállaljon a teljes személyiség formálásból” (Kodály).

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös énekes zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az óvodai zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő, felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a mesélés, séták és kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.

A zenei nevelés célja, hogy megalapozza a zenei anyanyelv kialakulását, felkeltse a gyermekek érdeklődését, formálja ízlésüket, alakítsa zenei kreativitásukat (ritmus, éneklés, hallás, mozgás), alakítsa esztétikai fogékonyságukat, zenei fantáziájukat, tiszta, szép éneklésre neveljen.

Óvodapedagógusaink feladatai e tevékenység megszervezésében:

- biztosítsa az éneklés, a mozgásos játékok gyermekek által kezdeményezett alkalmainak lebonyolítását,
- a kezdeményezéseknél a mozgás és a zenei anyagának a gyermek életkori sajátosságaira épülve kell kiválasztani,
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások is szerepeljenek képességek fejlesztésének eszközeiként.
- Nevelési feladatai megvalósításában a játékot és a játékosságot tekintse elsődlegesnek;
- Zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a nemzeti és a multikulturális kisebbség zeneanyagát, zenei kultúráját;
- Megismerteti a gyermekekkel hangszereket, azok használatával;

A zenei nevelés alapelvek szerint:

- A zenei nevelés minél korábban kezdődjön.
- Művészileg is értékes zenét azok a néphagyományok adják, amelyek minden népzenei identitását erősítik.

A zenei képességek fejlesztésének területei:

- éneklési készség (tiszta éneklés, a gyenge hallású gyermek, a gyermekhang ápolása és fejlesztése)
- zenei hallás fejlesztése (magas- és mély, halk- és hangos, gyors és lassú közötti különbség, hangszínek felismerése)
- ritmusérzék fejlesztése (egyenletes lüktetés, ritmus és az egyenletes lüktetés összekapcsolása, tempóérzékelés, mozgáskultúra-tánc, gyermekhangszerek)
- zenei formaérzék fejlesztése (motívumhangsúly kiemelése mozgással, táncsal, dallam és ritmusmotívumok)
- zenei alkotókészség fejlesztése
- a zene hallgatására nevelés

A természet harmóniája, jelenségei a zenei képességek fejlesztésének alapjául szolgálhatnak (a természet különböző zörejei, hangjelenségei - vízcsofogás, ég zengés stb.)

A gyermekek nagy többsége 5-6 éves koráig megtanul tisztán énekelni, 6-7 éves korra pedig a

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

ritmusérzék kialakulása befejeződik. Tehát az ének-zenei nevelést az óvodáskorban kell megalapozni. A néphagyomány énekes-mondókás játékaik évszázadokon át kialakult szokásokat hordoznak. Ezekbe beletartozik az anya-gyermek kapcsolat bensősége, a természet felfedezése, a testi, szellemi erő kifejlesztése. A játékgyagyománnyal tehát az óvoda alapozó tevékenységének jelentős részét megoldhatjuk.

A népi játékok mind valamilyen szabályszerű mozgással kapcsolatosak. A játékba belefeledkező gyermek megszabadul gátlásaitól. Az oldott hangulatú, mégis rendezett mozgás a hangképző szervek működésén is megmutatkozik. A dallam és a szöveg tisztább, a ritmus pontosabb lesz általa. Ugyanakkor hozzájárulnak e játékok az éneklés, a zene megszerettetéséhez, és a gyermek szociális fejlődését, szellemi gyarapodását is elősegíti.

A zenei képesség és készségfejlesztés szintén játékos módon megy végbe. A ritmikai és dallami elemeket énekes-ritmikus játékokkal tesszük érzékelhetővé. A dallamhangok tiszta éneklése utánzás során alakul, a ritmikus, játékos mozdulatokkal vésődik be, mindez tudatosítás nélkül. A tudatosításra a könnye észrevehető különbségek kerültek: gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély, valamint a helyes énekléstechnika legegyszerűbb szabályai. A levegőbe rajzolt dallamvonal a tapsolással, ritmushangszerrel hangoztatott dalritmus időértékei az egység, annak felfedezése, a tudatos hangsúlyozással pedig az ütembeosztás is megoldódik.

Az ének-zenei nevelés az esztétikai nevelés része. Az esztétikai nevelés a valóság megismerését, a szép felismertetésével és megszerettetésével, a szép igényének kialakításával megy végbe.

Az anyag kiválasztásának szempontjai:

Az anyag kiválogatását a gyermekek életkori sajátosságai, valamint oktatói-nevelői célkitűzések határozzák meg. Az anyag gerincét az énekes, mondókás játékok és az alkalmakhoz fűződő népszokások alkotják. A kisgyermekek tevékenységeiben a mozgás és a zene együtt jár. Amikor a tanításra alkalmas dalanyagot kiválogatjuk, figyelmet kell fordítanunk a ritmikai, dallami, formai szempontok mellett a szöveg tartalmára és a mondókákhoz, dalokhoz tartozó játékokra és mozgásformákra. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Játék, játékos mozgás, gyermektánc, ritmus és szöveg

A kisgyermek lüktető zenét kíván, mert ezt tudja játékos mozdulatokkal követni. Játékos mozgásaik egy mozdulatelem ismételtetéséből vagy szervesen összetartozó mozdulatpárokból állnak. A lüktetéshez viszonyított dalritmus, mondókaritmus a szöveg szerint tagolódik. A gyermekek szövegmondása nem olyan tudatos, mint a felnőtteké, ezért az alkalmazkodó ritmust ritkábban használják. Kiválogatásakor figyelembe kell vennünk a játékdalok előadásának tempóját. Más-más tempóban mozog és énekel a kisebb és a nagyobb gyermek, meg kell találnunk azokat a játékos megoldásokat, amelyek segítségével a gyermek esztétikus mozgásra, éneklésre képes. Erre kiválóan alkalmas a gyermektánc, melynek alapja a néptáncból merített egyszerű lépések, mozgásformák. A gyermekdalok szövegei játéktevékenységgel foglalkoznak. A kisgyermek örömeit leli a szótagok, szavak játékos összecsengésében.

Népi mondókák, ölbeli játékok:

Játékokat kísérő ritmizált versek. A mondókák minden egyes lüktetése hangsúlyos. Gyakori azonban a ritmikai szimmetria.

A mondókákat leginkább kiolvasáshoz mondjuk.

Népi gyermekdalok, énekes játékok

A nép gyermekjátékaink dallamai régi dallamkincsünkhöz tartoznak.

Emelthangú mondókák: minden 2-3 tagot ismételtető játékdal. Legegyszerűbb fajtája egyetlen ütemre terjedő hangpárból építkezik, ahol a hangsúlyos ütemrészre magasabb hangsúlytalan ütemrészre mélyebb hang kerül.

Lezárt formák, nyitott formák, láncszerű szerkezet.

Népszokások:

A párosítók, lánykéréssel kapcsolatos népszokások megtalálhatók a gyermekjátékokban is. Főképpen a környezetünkben élő népszokásokat kell figyelembe venni, és ezzel segíteni a gyermekeknek a szülőföldhöz, lakóhelyhez kötődését megalapozni

Zenehallgatás anyaga:

Az óvodai zenehallgatás feladata a zenei élmény nyújtás, valamint, hogy rászoktassuk a 3-6 éves gyermeket értelmi és érzelmi fejlettségének megfelelő néhány perces zeneművek figyelmes meghallgatására. A zenehallgatás a hallási és ritmikai képességek fejlődéséhez is hozzájárul.

A zenehallgatás akkor jelent igazi élményt a gyermekeknek, ha élő előadásban hallják, és az előadó maga is átéli a dal mondandóját. Eleinte legjobb, ha a kedvelt játékdalokat mutatja be az óvónő, és ha már megszokták a hangját, akkor lehet számukra ismeretlen dalokat is előadni.

A zenehallgatásra kiválasztott darabok zenei szerkezetében hasonló jellemzőknek kell érvényesülnie, mint a tananyagban, rövid lélegzetű, világosan tagolt, és törekedni kell a magyar anyag túlsúlyára.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat, egyedül is tudnak énekelni, (tisztán, helyes szövegkiejtéssel), Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát és ismerik a különbséget. Zenei

hallásuk fejlettsége lehetővé teszi a magas- és mély, halk-hangos, gyors-lassú közötti különbség felismerését, hangszínek felismerését. Felismerik egymás hangját, a környezet hangjait. Több dalt ismernek az ünnepekhez kapcsolódva, tudnak egyszerű táncos mozgásokat végezni, változatos térformákat ismernek és alkalmaznak. Tudnak természetes tempóban járni, tempót tartani. Ismerjenek néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, csigavonal). Figyelmesen, élvezettel hallgatják a bemutatott zenét, éneket. Felismernek néhány jellegzetes hangszert.

4.4. RAJZOLÁS FESTÉS MINTÁZÁS KÉZI MUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermek vizuális fejlődésére hatást gyakorol a társadalmi környezet, a tömegkommunikáció, a téri és tárgyi környezet, külső téri táj, udvar, kert, épületek, a belső tér bútorai, eszközei, díszítményei, műalkotások, valamint a társak és az őt körülvevő felnőttek. Az ábrázolás - a játékhoz hasonlóan - a gyermekek többségének maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít az óvodapedagógus. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A vizuális tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi, plasztikai kifejezőkészség komponáló, térbeli, tájékozódó képességek alakulását. Biztosítjuk a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítását, a gyermekek tér, forma, szín képzeit, a képi gondolkodás fejlődését, a szép iránti nyitottság, igényességük alakulását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismertesse meg a gyermekekkel a különböző anyagokat és a kézimunka technikái alapelemeit és eljárásait
- Biztosítson minél több eszközt, segítséget a vizuális tevékenységek gyakorlásához, ezzel is ötletet adva a gyermeki fantáziának.
- Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására.
- Segítse elő önálló elképzeléseik megvalósítását.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
- Teremtsen oldott csoportléggkört
- Használja ki mindazokat a lehetőségeket, tanulásszervezési formákat, amelyekkel a gyermekek fejlődésére a manuális képességek, az íráshoz szükséges finommozgások kialakításához szükségesek
- Rendkívül fontos, hogy a vizuális nevelést és tevékenységeket az óvodapedagógus is szeresse. Az adott témában, technikai megvalósításokban tevékenykedjen közösen a gyermekekkel, lássák őt gyakran festeni, rajzolni, stb.
- Az ötlettől a megvalósításig az óvodapedagógus útmutatást, bátorítást és dicséretet adjon.
- Ahhoz, hogy a gyermek alkotókedve kibontakozhasson, az önállóság szükséges.

A vizuális nevelés csoportosítása

Firkálás: az első tevékenység, aminek nyoma marad, érzelmekről, indulatokról ad képet.

Ábrázolás: képi közlés, olyan képszerű összefüggésekről, melyek a valóság jelenségein alapulnak.

Kézművesség: lényege, hogy valóságos tárgyakat alakít, hoz létre, az anyagokról, eszközökről szerzet ismereteket közvetlenül alkalmazza.

Barkácsolás: mindig a játék igényéből indul ki, a gyerekek az elkészített eszközökkel játszanak. Ezzel lényeges a folyamatos gyűjtőmunka és az eszközök megfelelő elhelyezése, hogy a gyermek bármikor hozzáférhessen.

Díszítés: A felületekhez többnyire nem funkcionálisan kapcsolódik, vagy plasztikus elemekből állhat. Jellemzően a környezet hatására későn jelentkezik, főleg a lányok a mesterei.

Építés: meglévő elemekből összerakás, összeillesztés, konstruáló tevékenység. Téralakítás, biztonságos alapozás, egyensúlyi helyzetek létrehozása, anyag-forma-funkció egysége, tervezés képessége, melyet gyakorolni enged. Jellemzően a fiúk kedvelt tevékenysége, szabadidőben.

Művészetek: jelenlétükkel vesznek részt a nevelésben. Látható, hallható formában megjelenítő emberi, társadalmi lényeg az esztétikum. Pozitív, negatív tulajdonságok, esztétikai minőségek jelzői.

Vizuális tevékenységek jelentősége a személyiség fejlődésében:

A vizuális tevékenység alapja a folyamatokban történő gondolkozásnak, fejleszti a logikát és egyben szemléletessé is teszi, általa globális szemlélet alakul ki, hozzájárul a helyes énkép kialakításához, fejleszti az önfegyelmet, látás, funkcionálás képzelőerőt, helyes értékítéletet, segíti az ismeretszerzést és az ismeret megszerzését, esztétikai és etikai igényességet alapoz meg. Kitartásra nevel, elősegíti sokféle anyag, eszköz alapos megismerését, a társakkal való együttműködést megtanulását, központi szerepe van a kezűgyesség fejlesztésében, technikát és munkaformát meg, segít átélni az alkotás örömét, fejleszti a kreativitást, szem-kéz koordinációt és a finommotorikát, segíti a rész - egész vagy téri információk viszonyának felismerését és

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

alkalmazását, a szabálytudat kialakulását, fejleszti a ritmusérzékét, geometrikus látásmódot, vizuális kommunikációt, előkészíti az írás-olvasás elsajátítását, elősegíti a tömeg, mennyiség, minőségi tulajdonságok meghatározásának képességét, előmozdítja a belátó és elvonatkoztató képesség fejlesztését. Történelmi, természeti ismeretet ad, fejleszti a nemzeti tudatot, a népművészeti alkotások, a nemzeti kultúra megismerése által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

-Önállóan használják a megismert technikákat, eszközöket. Megfelelően fogják a ceruzát.

-Ismerik az anyagok tulajdonságait.

-Örömmel, saját kezdeményezésre élnek az önkifejezés módjaival. Rajzolnak, festenek, kézimunkáznak, díszítenek. Önállóan javítják(megbeszélte módon) hibájukat.

-A firkálástól eljutnak a képalkotásig, élmény és elképzelés után egyéni módon megjelenítve azt, alkotásaikban. Ember ábrázolásukban részletező formák, egyszerű mozgások jelennek meg.

-Plasztikai munkáik változatosak, egyéniak. Építésben, téralakításban ötletesek és együttműködők. Megfigyelés (auditív, vizuális) alapján tudjanak formát mintázni.

-Az alapszíneket, azok árnyalatait ismerik, felismerik, alkalmazzák.

-Saját és közösen készített kompozíciókról, műalkotásokról, művészi tárgyokról tudnak véleményt alkotni.

-Ismerik a síkbeli irányokat.

-Téri, formai, szín képzeteik gazdagodnak.

-Koordinált a szem-, és kézmozgásuk.

4.5. MOZGÁS

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Feladataink, céljaink:

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakítása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás, fizikai erőnlét, állóképesség) és pszichomotoros képességek fejlődése, a mozgás megkedvelése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra, a helyes testtartás kialakítására. Testséma fejlesztése, testrészek ismerete, kezesség, dominancia tudatosítása. A problémamegoldó képesség erősítése, mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése, egészséges versenyszellem kialakítása.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, a légző- és keringési rendszer teljesítőképeségét, a csont- és izomrendszer teherbíró képességét növeli, elősegíti az egészséges fejlődést. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait. A gyermekben fontos személyiségtulajdonságok alakulnak és erősödnek meg, mint a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeke kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásának az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása, melyek kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- Szervezzen spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket mellett irányított mozgásos tevékenységeket.
- Építse bele az óvodai élet egyéb tevékenységeibe a komplex testmozgásokat;
- Az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítson lehetőséget, arra, hogy a spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységek, az egészségfejlesztő testmozgás megvalósulhasson.
- Jó levegőjű, tiszta környezet és megfelelő hely biztosítása a mozgáshoz.
- Megfelelő öltözék biztosítása a mozgáshoz.
- Járuljon hozzá, hogy a gyakorlatokat ki-ki saját képességei szintjén hajtsa végre.
- A gyakorlatok végzésekor sikerélményhez juttatás, dicséret stb.
- Törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapi mozgás feltételei

1. Objektív feltételek

Szabadtéri feltételek:

Az óvoda udvara sokrétű lehetőséget biztosít a gyermekek sokoldalú, mozgásos fejlődéséhez. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő eszközökre is szükség van.

Fejlesztési lehetőségek az udvaron:

- Mászókák (függés, mászás, bújás)
- Füves területek (futóversenyek, sor- és váltóversenyek, mászások, stb.)
- Homokozós területek (mezítláb végzett játékos gyakorlatok)

Csoportszobai feltételek:

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A csoportszobában is megfelelő helyet kell biztosítani a mozgásos tevékenységekhez. Célszerű felhasználni a mindennapi mozgások alkalmával a berendezési tárgyakat, játékeszközöket (pl. óvodai asztalokból alagút, felnőtt székekből folyosó, kisszékekből tornaszer, játékkockából kézi szer, játékállatokból akadály képezhető.).

2. Szubjektív feltételek:

Az objektív feltételek mellett fontos a szubjektív feltételek megléte is. Az óvodapedagógus személyisége, a mozgáshoz, a testneveléshez való pozitív viszonya az eredményesség legfőbb záloga. Nagyon fontos a korszerű szakmai felkészültség. Legyünk fogékonyak, nyitottak az újdonságok iránt. Ismerjünk meg új programokat, testnevelési játékokat, eszközöket, merjünk bátran kísérletezni. Építsünk a gyermekek utánzási hajlamára, mozgásvágyára, gyakorlatvégzésünk legyen pontos, mintaszerű és örömteli. Az együttes mozgás élménye segíti a mozgás megszerettetését, minden megnyilvánulásunkon tükröződjön, hogy örülünk a gyermekek mozgásban elért sikereinek. A gyermekek mindennapi mozgásban való aktív részvétele csak derűs, nyugodt légkörben az életkoruknak és képességüknek megfelelő testgyakorlatok végeztetésével biztosítható.

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrálni, futni, dobni, kúszni, mászni, egyensúlyozni, manipulálni - egyszerűen mozogni. Mozgásigényük óriási, szinte kielégíthetetlen.

Fontos feladatunk, hogy ezt a természetes mozgásvágyat megőrizzük, illetve fokozzuk és tudatosan építsünk rá. A testi nevelés feladatait a helyesen megválasztott (életkor, fejlettségi szint, csoport összetétel) mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetjük el. A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy minél több idejük jusson mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Lényeges a biztonságos mozgásra motiváló környezet, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése (felnőtt példa).

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk elősegíteni, megteremtve a csúszás, mászás, kúszás lehetőségét (asztal alatt, szőnyegen, stb.).

A 4-5 éveseknél előtérbe kerül a tér mozgásos megismerése, a szem-kéz, szem-láb koordinációi, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, hintázás.

Az 5-6-7 éveseknél hangsúlyosabb helyet kap a finommotorika fejlesztése.

A csoportban a mozgásfoglalkozásokon való mozgás közben egyre pontosabb információi lesznek a gyermekeknek önmagukról, megismerkednek saját testrészeikkel és azok funkcióival.

A mindennapi mozgás legdöntőbb feladata a motoros képességek fejlesztése, ami csak akkor valósítható meg, ha körültekintő szervezéssel, helyes mozgásanyag választással a gyermekek mozgásaktivitása és terhelése biztosított. Törekedjünk arra, hogy minél több mindennapi testnevelésen csak játsszanak a gyermekek. Nem gyakorlatot kell tanítanunk, hanem képességet kell fejlesztenünk a gyermekek által kedvelt, ismert játékokkal, gyakorlatokkal és az így szerzett képesség birtokában később örömmel vállalkoznak majd erőfeszítést, odafigyelést igénylő feladatok, gyakorlatok végzésére.

Mozgásos játékok szerepe a mozgásfejlesztésben

A játék rendkívül értékes anyaga a mozgásnak. A játékos tevékenység közben gyakorolhatják a gyermekek a mozgásformákat, tökéletesíthetik a járást, futást, kúszást, mászást, ugrást, dobást. A harmonikus testi fejlődéshez a szükséges ingereket a sokmozgásos testnevelési játékok biztosítják. Kedvező hatást gyakorolnak a gyermeki szervezetre. Az aktív mozgás elősegíti a tüdő, a szív működését, ezáltal fokozódik az anyagcsere és javul a teljesítőképesség. Rendszeres és aktív mozgással, játékkal növelhető a szervezet edzettsége, teherbíró képessége, ellenállóereje. A testmozgásos játékok a különböző szerrel vagy szer nélkül végzett játékos feladatok eszközei a következő képességek fejlesztésének: - helyzetfelismerő képesség, - döntési képesség, - időbecslési képesség, - a szabályok pontos betartásának képessége, - kudarctűrő képesség, - és fejlődik közben a figyelem, önfegyelem, önellenőrzés, a küzdeni tudás képessége, a kitartás és az akaraterő is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Mozgásuk összerendezetté, harmonikusabbá, megfelelő ritmusúvá válik.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgástapasztalatuk az egyensúlyozásban, ugrásban.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóa.,
- Kialakul a megfelelő irányú kar-és lábmunka.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Megváltoznak testarányai, alakjuk, megindul a fogváltás.
- Mozgáskoordinációjuk és finommotorikájuk erőteljesen fejlődik.
- Irányítani képesek mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését.
- Alakul téri észlelésük, testsémájuk.

4.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Óvodai nevelésünk célja, hogy minél több érzékszervi és mozgásos tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, valamint annak formai, mennyiségi, téri viszonyairól. Életkoruknak megfelelő szinten olyan szokásrendszer elsajátítása, amelyek meghatározók a környező világgal való harmonikus kapcsolatteremtéshez. A környezettudatos magatartásra nevelés, amely magába foglalja az emberi alkotásokat, életmódot, gondolkodást, viselkedést, a természet védelmét és rávilágít az okos, mértéktartó felhasználásra, értékek védelmére, megőrzésére. A természeti, emberi, tárgyi környezettel, családdal való ismerkedés során olyan tapasztalatok szerzése, amelyek matematikai tartalmai: mennyiségi, alak, nagyság- és síktérbeli viszonyok. Ismereteit tevékenységekben alkalmazza.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Átala a gyermekek szűkebb és a tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezetükről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek, valamint hozzájárulnak a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztéséhez.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

Az óvónő feladata, hogy a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek gyarapítása és rendezése közben fejlessze: érzékelésüket, észlelésüket, megfigyelő-képességüket, emlékezetüket. Formálja gondolkodásukat, beszédüket. Alakítsa ki a kulturált magatartás helyes szokásait, legegységesebb normáit. Fejlessze a természeti, társadalmi környezet iránti esztétikai fogékonyságát, a helyes erkölcsi, érzelmi viszonyt. A gyermekek ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során a gyermekek jussanak matematikai tapasztalatoknak, ismerteknek is birtokába és azokat tevékenységeikben alkalmazzák. Ismerjék fel a mennyiségi, alaki nagyságbeli és téri viszonyokat, hogy alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-, sík-, és mennyiség szemléletük. A matematikai képességek fejlesztése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével igényeikre és aktuális élményeikre alapozva, játékosan, játékba építetten valósuljanak meg. Legyenek képesek egyszerű összefüggések felfogására, elemi általánosításra, következtetésekre. Gondolkodásuk legyen élénk, rugalmas.

Magatartásukat az aktivitás, az önállóság, az önfegyelem és a biztonságérzet jellemezze. A környezeti nevelőmunkában törekedni kell arra, hogy a gyermekekben kialakuljon a megfelelő értékrend, a környezettudatos életvitel.

Az óvodapedagógusok feladatai a megszervezésében:

Elősegíti az emberi és tárgyi környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, a természet védelmét, a környezettudatos magatartás megalapozását. A környezettel való ismerkedés közben fejleszti a gyermekek beszédmegértő, és nyelvi kifejezőkészségét, értelmi képességeit. A környezet megismerése közben tapasztalatokat nyújt a tér- és síkbeli formákkal, mennyiségi összefüggésekkel, relációkkal kapcsolatban. Elegendő alkalmat, időt, helyet biztosít a biztonságos életvitel szokásainak kialakításához. Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

- olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben,
- tudatosan törekedjenek az óvodapedagógusok arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből
- biztosítsanak minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez
- a foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg . biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és virágoskert is legyen, amennyiben adottak a lehetőségek.

Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A gyermekek, tudják nevüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, lakáscímüket, lakóhelyük nevét és saját születési idejüket, helyüket.

Ismerik az alapszíneket, és azok árnyalatait.

Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési szabályokat, a közlekedési eszközöket.

Ismerik testrészeiket, érzékszerveiket, s azok funkcióját.

Jól tájékozódnak közvetlen környezetükben.

Ismerik, megkülönböztetik az évszakokat, gyönyörködni tudnak bennük, tudják, hogyan követik egymást.

Ismerik a napszakokat.

Ismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismerik a háziállatokat, néhány madarat, bogarat, vadállatot, azokat élőhelyeik szerint csoportosítják, környezetük növényeit felismerik, gondozásuk egyszerű műveleteit elvégzik.

Rendeltetésszerűen használják a munkaeszközöket.

A növények fejlődése és az időjárás közötti összefüggéseket felismerik, Ismerik a víz, a levegő, a napfény fontosságát.

Megkülönböztetik a szép, tiszta, a piszkos, szemetes, megrongált környezetet, véleményt formálnak ezzel kapcsolatban.

Környezetükben az elsajátított erkölcsi magatartási normákat betartva viselkednek.

Ismerik, szeretik és védik a szülőföld, az itt élő emberek szokásait, hagyományait, a hazai kultúra értékeit.

Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább 10-ig, tudjanak 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni, megállapítani: több - kevesebb - ugyanannyi. Összehasonlítanak mennyiségi, nagyság, szín és forma szerint, meg tudják különböztetni a jobbra-balra irányokat, értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat, mindezt a mindennapi tevékenységben alkalmazzák.

4.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Cél:

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

A munkavégzéshez szükséges beállítódások, célszerű munkafogások, készségek, képességek, tulajdonságok kialakulása, cselekvő tapasztalással a gyermeki személyiség, attitűdök fejlesztése, saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére nevelés.

A gyermeki munka helye a nevelési folyamatban

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét. A gyermek a mindennapi munkálkodások során ismerkednek környezetükkel. Az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információkat szereznek, A gyermekek óvodába lépésüktől kezdve, az őket körülvevő felnőttekkel, mind a gyermekekkel szorosabbá válik a kapcsolatuk, megtanulják, mire számíthatnak, kikkel, hogyan lehet együttműködni, illetve negatív élményeket is átélhetnek: kihez miért nem fordulhatnak segítségért.

Tehát a gyermek munkavégzés során társadalmi környezetünkről is szociális tapasztalatot szerez. A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A munka jellegű tevékenységek hozzájárulnak az értelmi képességek fejlődéséhez, azáltal hogy kialakul a munka iránti tisztelet eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

Elvek, feladatok

Személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység, az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusoknak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka vagy egyéb munka a környezet, növények alkalmankénti gondozása.

A gyermekmunka jellegű tevékenysége

- önként, azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Teremtse meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket.
- Biztosítsa a legalkalmasabb, legcélszerűbb eszközöket. A gyermekeknek megfelelő mértékű és anyagú eszközök álljanak rendelkezésükre.
- Szoktassa az óvónő a gyermekeket arra, hogy a használt eszközöket tartsák rendben.

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- A munkára elegendő időt biztosítson az óvónő, hogy minden gyermek egyéni tempójának megfelelően végezhesse el.
- A gyermekek rendelkezésére megfelelő helyet biztosítson az óvónő, hogy az adott munkatevékenységet kényelmesen, önmagukat és másokat ne akadályozzák a feladat elvégzésében.
- Az óvodapedagógus nyugodt, békés légkört teremtsen, hogy a gyermekeknek kiegyensúlyozott legyen a tevékenységük, lehetőségük legyen segítséget kérni az őket körülvevő felnőttektől és társaiktól.
- Az óvónő az egyes munkafajtákat fokozatosan vezesse be, a munkafogásokat a gyermekeknek egyenként mutassa be, gyakoroltassa.
- A gyermek fejlettségének figyelembevételével értékelje a munkáját.

A tevékenységek jellemzői óvodáskor végére:

- A rájuk bízott feladatot szívesen önállóan végzik.
- A gyakori tevékenységek, cselekvések szokássá válnak.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére.
- Aktívan vesznek részt a teremrendezésben, ágyazásban.
- A környezetükben lévő állatokat, növényeket óvják, gondozzák, a szelektív szemét és hulladékkezelés szokásukká válik.
- A munka elvégzésére való törekvés által kitartóbbak, türelmesebbek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.
- Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.
- Örömmel végeznek munkát a közösségért, szívesen segítenek a kisebbeknek, de kortársaiknak is.
- Megerősödnek bennük a munka játéktól eltérő jegyei, megalapozódik a munka iránti tisztelet, a dolgozó felnőttek iránti tisztelet, a munka megbecsülése, hasznosságának jelentősége.

4.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, kíváncsiságára, utánzási hajlamára, ismereteire, a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók differenciált fejlődésére.

Elsődleges cél a gyermeki kompetenciák fejlesztése, támogató környezet megteremtésével, és a gyermeki előzetes tapasztalatok figyelembevételével.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, (sokoldalú cselekedtetéssel) tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Érzelemgazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon alapuló csoportlétkör kialakítása, az érési folyamatok optimális megtámogatása. Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, problémamegoldás, felfedezés örömeivel. A közvetlen tapasztalatra, mozgásra, élményre épülő képességek, részképességek fejlesztése, mely magába foglalja a szenzoros, motoros, szociális és verbális tanulást egyaránt. A tervezett tanulási tevékenységet a négy őselem köré/kozmikus világ/néphagyományok rendszere alapján szervezi, de tartalma az évszakok változásait követi, a megfigyelhető természeti és társadalmi jelenségeket, eseményeket, az ünnepek sajátosságait, az óvodai élet hagyományait, aktualitásokat. A tanulás alapvető feltételének megteremtése, a szokásrendszer kialakítása, a tevékenységek állandó helyének meghatározása, a jól megválasztott időkeret, és az elegendő számú, méretű, minőségű, sok érzékszervet foglalkoztató eszköz biztosítása. A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően az óvónő megválasztja, differenciáltan alkalmazza.

Alkalmazza az alábbi tanulási formákat:

Spontán, játékos tanulás - az óvodai élet bármely szituációjában, kapcsolatában, mely a gyermekek kíváncsiságának, mozgásvágyának, érdeklődésének következménye.

Utánzásos (minta és modellkövetés) - melyben a magatartás és viselkedés tanulás kezdetben óvónői, majd társak példája.

Cselekvéses tanulás: közvetlen manipulálást, rendezést, válogatást, probléma helyzetet biztosít.

Szervezett tanulási lehetőség - az óvodapedagógus által szervezett tevékenység, problémahelyzet, irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés és a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést, számtalan felfedezést kínál.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek eljutnak a pontos észlelésig, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek, „látják - veszik” a világot. Megismerkednek az elemi ok - okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi, formai, tulajdonságbeli eltéréseivel, úton vannak a fogalmi gondolkodás kialakulásához. Megjelenik a szándékos figyelem, a szándékos felidézés, az önkéntelen emlékezeti bevésés és közvetlen felidézés mellett. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességeik (differenciáltabb az érzékelés, észlelés) kialakulóban az elemi fogalmi gondolkodásuk. El bennük a kíváncsiság, az iskola, a tanulás utáni vágy. Munkatempójuk, feladattartásuk életkoruknak megfelelő.

5. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőség ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges az eredményes iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés továbbá, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan és éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését, feladattudata kialakulóban van, s ez a feladata megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásnak, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

6. TERVEZÉS, SZAKMAI DOKUMENTUMOK, MÉRÉS, ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

6.1. ÓVODÁNK ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyeléseit, fejlődésük nyomon követését, az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos írásbeliséget kívánnak, amit különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések tartalmazzák.

Célunk: A pedagógiai programunk megvalósítása érdekében a tudatos tervezés érvényesüljön.

Központi szabályozó dokumentumok:

- Óvodai Nevelés Alapprogramja
- Sajátos gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Mikebudai Óvoda Pedagógiai Programja

Belső szabályozó dokumentumok:

- Az éves pedagógiai munkaterv, amelyben meghatározzuk nevelési év nevelési, tanügyi, fejlesztési terveit, az ellenőrzési tervet valamint a nevelési év tervezett szervezési feladatai.
- A munkaközösség éves terve tartalmazza a munkaközösség céljait, feladatait, felelőseit és végül a hozzá kapcsolódó eszközrendszert.
- Gyermecksoportok nevelési, fejlesztési tervei melyben a szokás-és szabályrendszer, tevékenységi terv-eseményterv, program terv
- Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai: A gyermek anamnéziséit, az óvónők megfigyeléseit, a fejlesztés programját, esetenként az orvos, a védőnő, a logopédus, és más speciális szakember véleményét is tartalmazhatják.
- Kréta rendszer vezetése: pontos adatkezelés, naprakész nyilvántartás

Az óvodapedagógus tervezési folyamatának tartalmi kritériuma, feladatai:

- A dokumentumok pontos, naprakész szabályoknak megfelelő vezetése;
- Pedagógiai módszertani alapelvek figyelembevétele, a nevelés, tanítás és a fejlesztés játékosan, játékon keresztül valósuljon meg;
- Tudatos, logikus, áttekinthető tervezés, elfogadott, közös értékrend mentén;
- Többoldalú tapasztalatszerzésre, rugalmas, differenciálásra törekvő tervezés;

Pedagógiai programunk értékelése

A pedagógiai program értékelésével választ kapunk a program gyakorlatban történő beválására:

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

- A program céljait és a megvalósulás szintjét összevetve elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat,
- Megjelennek-e a nevelő-fejlesztő tartalmak, a program milyen eredményeket hozott. (nevelőtestület értékelése, szülők visszajelzései)
- A program megvalósulásának ellenőrzése tervszerű, előre megbeszélte szempontok szerint és spontán alkalmi ellenőrzésekkel történik.

7. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

- 20/2012. (111.3 1 .) EEMI rendelet (Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről)

1. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

HELYISÉGEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
csoportszoba	2
játszóudvar	1
óvodavezetői iroda+ nevelőtestületi iroda	1
gyermeköltöző	1
gyermekmosdó, WC	1
melegítő konyha, tálaló, mosogató	1
felnőtt mosdó, WC	1
szertár	1

2. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAK

1. Csoportszoba

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
óvodai fektetők	gyermeklétszám szerint
gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével
fényvédő függöny	ablakonként
szőnyeg	csoportszoba egyötödének lefedésére alkalmas
játéktartó szekrény	3
hőmérő	csoportszobánként 1
óvodapedagógusi asztal	csoportszobánként 1
felöltő szék	csoportszobánként 2
eszköz — előkészítő asztal	1
szeméttartó	csoportszobánként 1
tornapad	2
bordásfal	2
óvodai többfunkciós mászó készlet	1

2. Játszóudvar

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
kerti pad	5
babaház	2
udvari homokozó	1
takaróháló	1

mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermeklétszám figyelembevételével, csoportszobai és udvari eszközök külön-külön.
---	---

3. Óvodavezetői iroda + nevelőtestületi iroda

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
íróasztal és szék	1
tárgyalóasztal	1
szék	4
telefon	1
iratszekrény	2
könyvszekrény	2
számítógép, nyomtató	1
fénymásoló	1

4. Gyermeköltöző

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
öltözőszekrény, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével

5. Gyermekmosdó, wc

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
Törölközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével
Falitükör	1
Hőmérő	1
Rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gyermeklétszám figyelembevételével

3. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
egyéni tisztálkodó szerek (fésű, fogkefe, fogmosó pohár)	gyermeklétszám szerint
tisztálkodó felszerelések (ruhakefe, körömkéfe, szappantartó)	mosdókagylónként
fésűtartó	1
törölköző	felőtt és gyermeklétszám szerint
abrosz	asztalonként 3-3
takaró	gyermeklétszám szerint
ágyneműhuzat	gyermeklétszám szerint 3

4. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
szennyruha tároló	1
mosógép	1
vasaló	1
vasalóállvány	1
szárítóállvány	1
takarító eszközök	1-1
kerti munkaeszközök, szerszámok (ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna)	1-1
hűtőgép	1
mikrohullámú sütő	1

porszívó	1
gáztűzhely	1

5. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtánként)

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISEGI MUTATÓ
Különböző játékműfajok (mozgásos játékok, szerepjátékok, építőkonstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás) eszközei	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben, csoportszobai és udvari eszközök külön-külön.
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével, csoportszobai és udvari eszközök külön-külön.
Ének, zene, énekes játékok eszközei	Gyermeklétszám figyelembevételével
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben; Képeskönyvek, képes mesekönyvek gyermekcsoportonként legalább 15 féle, 3-3 példányban.
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével
A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Gyermeklétszám figyelembevételével
Munka jellegű tevékenységek eszközei	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
-------------------------	-------------------

Videó	1
Televízió	1
CD- lejátszós magnetofon	1
Diavetítő	1
Vetítővászon	1
Hangszerkészlet (pedagógusoknak)	1
Hangszerek (gyermekeknek)	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben

6. FOGYATÉKOS GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATO
Tükör 120*180 cm	1
Logopédiai alapkészlet	

7. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATO
Etel-mintavétel (üvegtartály) készlet	1
Mentőláda	Székhelyen és telephelyen 1-1, a közegészségügyi előírások szerint
Gyógyszerszekrény (zárható)	1, a közegészségügyi előírások szerint
Munkaruha	A Munka Törvénykönyve, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1993. évi XXXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai SZMSZ szerint.
Védőruha	A munkavédelemről szóló 1993. évi CXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint
Tűzoltó készülék	Az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint

1. A kiszolgáló helyiségekben a helyiség rendeltetésszerű használatát biztosító bútorokat, berendezési eszközöket kell elhelyezni. Valamennyi helyiség berendezésénél az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeket, a közegészségügyi előírásokat, a tűzvédelmi, az egészségvédelmi, a munkavédelmi követelményeket figyelembe kell venni.
2. Az óvodába ha van szabvány - csak ennek megfelelő eszközök és felszerelések hozhatók be. Az óvodapedagógus - az óvoda szervezeti és működési szabályzatában, esetleg házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével hozhatja be az óvodai foglalkozásokra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.
3. A gyermekek részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek testméretéhez.
4. Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelenlévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érdekelt létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.
5. Ha vitás, hogy az előírt eszközök, felszerelések rendelkezésre állnak, az Országos Szakértői névjegyzékben szereplő szakértő véleményét kell beszerezni.
6. A gyermekek részére kialakított helyiség akkor megfelelő, ha - rendeltetésétől függően - alapterülete lehetővé teszi legalább egy óvodai csoport valamennyi tagjának egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását, pihenését, öltözését, tisztálkodását, étkezését, továbbá megfelel az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeknek, a közegészségügyi előírásoknak, a tűzvédelmi, egészségvédelmi, munkavédelmi követelményeknek.
7. A játszóudvar akkor megfelelő, ha alapterülete lehetővé teszi valamennyi gyermek egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását. Elfogadható a játszóudvar kialakítása az óvoda közelében, az óvodán kívül, például közterületen, amennyiben garantált, hogy azt csak az óvodába felvett gyermekek veszik igénybe.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A program módosítása

A program módosítható az időközben felmerülő jelentős változások esetén. A program módosítására javaslatot tehet az igazgató vagy a nevelőtestület bármely tagja.

A program nyilvánosságra hozatala

A módosított programot 1-1 példányban elhelyezzük az óvodában és az óvoda igazgatói irodában, ahol a program minden érdeklődő számára megtekinthető.

Nyilatkozatok

A Mikebudai Óvoda nevelőtestülete határozatképes ülésén készült jegyzőkönyvben szereplő 100%os igenlő elfogadó határozat alapján 2025. 09. 26 -án a Pedagógiai Programot elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselője az alábbiakban hitelesítő aláírásával tanúsítja.

Kelt: Mikebuda, 2025. 09. 26.

Elfogadta:

A nevelőtestület

Bohár Anna

Jóváhagyta:

igazgató:

Egyetértését nyilvánította:

Mikebudai Óvoda SZMK nevében:

Dr. Cs. Cs. László

A Mikebudai Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását elfogadta Mikebuda Község Képviselőtestülete 2025.10.28.-án tartandó Képviselő Testületi ülésén jóváhagyta.

fenntartó nevében

Takácsné Mocsári Ibolya
Takácsné Mocsári Ibolya

Polgármester